

Luceafărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

SIMBOLURI DE PRIMĂVARĂ

Întârm în anotimpul care ne apropie atât de mult de lucrările și respirația pământului, întârm în primăvară. Gînduri și griji de buni gospodari străbat aerul acestor zile care apropie echinocliul și fac din preocupările imediate și o perspectivă a murei mai bune și mai fecunde rezultate. A avut loc Plenara largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit, cu acest prilej, o importantă cuvîntare. Au fost relevate preocupări și direcții care formează constanta unei activități deosebită însemnată pentru înfăptuirea noii revoluții agrare, pentru dezvoltarea agriculturii și, în general, a întregii economii. Așa după cum se știe, acest an, cel de al treilea al cincinalului în curs, trebuie să reprezinte un an de vîrf în ceea ce privește rezultatele muncii din toate domeniile și sectoarele de activitate. Obiectivele și programele adoptate de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului conduc spre asemenea ample și necesare evoluții într-o paletă largă de cerințe și posibilități. Agricultura urmează în mod firesc acest curs iar experiența dobîndită îndeamnă către eforturi și preocupări de natură să consacre o înaltă perspectivă, o înaltă viziune prin care o nouă calitate trebuie să devină coordonată principală a muncii și vieții, criteriul de fond al spiritului de angajare și răspundere patriotică, revoluționară.

insemnul unor asemenea date și sub asemenea simboluri sînt văzute liniile directe ale tuturor eforturilor care să încununze acest an cu împliniri superioare.

Problematika vastă abordată de secretarul general al partidului în cuvîntarea sa rostită-o în cadrul plenerii este ea însăși în măsură să releve întreaga dinamică economică și socială a acestui nou rîstimp pe care îl cărbătem și la înălțimea căruia trebuie să ne situăm. Este necesar, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, să întărim activitatea politico-educativă, de formare a omului nou — constructor conștient al socialismului și comunismului — de ridicare a conștiinței revoluționare a țărânilor, a tuturor oamenilor muncii din agricultură, aceasta constituind un factor de importanță hotărîtoare pentru întreaga activitate de realizare a noii revoluții agrare. Trebuie să înțelegem, ca de altfel, în întreaga activitate economică, să se lucreze în spirit revoluționar, de înaltă răspundere față de interesele patriei, de interesele generale! Într-o asemenea optică sînt implicați factori de o evidentă însemnată pentru afirmarea noului orizont de conștiință și răspundere comunistă, înaintată, cum sînt știința, învățămîntul, cultura. Lumea satului, și nu numai ea, trăiește într-un asemenea climat al prefacerilor revoluționare care aduc după ele și cerințe care privesc noul mod de a munci, de a participa la conducerea și organizarea întregii activități, asumarea răspunderilor sporite, concrete, în măsură să evidențieze nu numai un înalt nivel de competență profesională, moral-politică și socială, ci și rezultate pe potrivă. Este acesta sensul unor preocupări actuale și de perspectivă, este felul în care marile opțiuni ale programelor și obiectivelor din agricultură să se constituie într-un necontenit cîmp al afirmării valorilor muncii și creației, al înfăptuirii pe care Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului le prefiguratează ca pe o certă și necesară imagine a propriei noastre muncii și vieți. Sînt toate acestea și simboluri ale primăverii în care intrăm.

Această experiență a întărit și întărește certitudinea rezultatelor viitoare. Dar ea dă noi dimensiuni și realități practice prezentului imediat. Se depășesc nivele de producție care odinioară păreau definiție și se generalizează preocupări care întes o evidentă ridicare de altitudinii în toate compartimentele muncii. Înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare” care a fost conferit unor unități ce au obținut cele mai mari producții agricole simbolizează însăși această stare a muncii și creativității care plasează agricultura românească pe făgașul unei maxime eficiențe și al unui cît mai ridicat randament. Primăvara începe, așadar, sub

Luceafărul

ARMONIOASA DEZVOLTARE A PATRIEI

● „Orbite culturale” ● „Pe plaiurile Bistriței” ● „Inconjurul lumii în sandale de aur” ● Reportaje de ● Titus Văjau ● Cornel Galben ● Mariana Brăescu

(În pagina a 3-o)

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

Polivalența unui mit

Conștient că evidențierea structurii intime și a valorii estetice prin care o creație authtonă se înscrie pe coordonatele universalității constituie un act de patriotism și totodată de umanism, Horia Bădescu (*) adoptă ca registru teoretic pentru analiza baladelor „Mesierul Manole” cîteva studii românești și străine. Prin prisma acestora, cu un limbaj elevat și sugestiv, autorul descrie, fără pretenția originalității, fondul mitic și istoric al baladelor. Pentru a motiva însă deschiderile spre universalitate, lui H. Bădescu nu-i este suficientă valoarea estetică înestimabilă, ce-i conferă statut de capodoperă: existența în zonele cele mai de sus a sentimentului tragic transformă balada într-un scenariu aparținînd genului dramatic și oferă posibilitatea analizei prin referire la trăsăturile esențiale ale tragediei grecești, acestea fiind considerate coordonate universale ale categoriei estetice a tragicului. Fondul mitic autoh-

ton nu apare însă la fel de clar ca cel grecesc și al Bădescu nu reușește să convoace elementele acestuia pentru a argumenta corelările protagoniștilor în contextul Destin-Divinitate-Fatalitate în găsirea vinelor ca motivație a jertfei.

Criteriul estetic îl ajută pe autor să localizeze geneza motivului jertfei umane în zona carpato-dunăreană: dacă balada, sub aspectul estetic, e investită cu superioritatea valorii, nimeni n-ar putea susține că ea s-ar fi constituit pe un motiv de împrumut. Studiul anterior au validat pe baza unei temeinice cercetări științifice, teoria poligenetice, ceea ce anulează și contrargumentele deja formulate la criteriul estetic, anume că rafinamentul, departe de a fi dovadă a vechimii, s-ar dator

Ștefan Găitănaru

Continuare în pag. a 7-a

Csotak Levente: „Geneză”

Antologia „Luceafărul”

Dimineața

Vreau să descopăr lumea, niciodată n-am crezut, cum spun poezii, că-i frumoasă.

Însă astăzi, cu lumina pieptănată, dimineața mi-a intrat în casă.

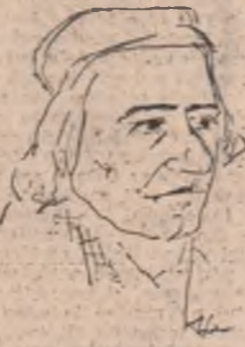
Fumegam de somn, cînd am simțit pașii dăuși lingă perete — Ea cînta cu trupul arcuit sub priviri mirate de portrete.

Mă picătoarele goale eu pășea, în oglindă răsună cristallu. Dimineața strălucise balul fetelor-lumini în casa mea.

Și privind, eu mă gîndeam: e bine să fii tinăr cînd atoră-i soare. Zi frumoasă, îți voi pune legătoare după gît, și-o să te iau cu mine.

Magda Isanos

(Luceafărul din 20 septembrie 1983)

Desen de Luminita Tudor

frumos și cu atîta umor fin cum de la Caragiale încoace nu vom putea cumula vreedată, nescriindou-l.

El era înalt și frumos și alcătuita sa închipuită în contururi de vechi băieri moldavi, în imaginația-mi, nu putea prinde decît alură de stegar sau paharnic.

Nedormit încă, și pe fața virstei lui nopțile nu pusese răpus peste multe pleoape, setor de somn și de o chemare nelămurită spre pierdere, Grig a fost unul dintre acei vestitori și aducători de bine care ne purificau nopțile și insomniile. (De mătase, ar zice Fănuș I.)

Întro întunecare tîrzie de martie (era spre ziua ?), la ușa camerei unei foste case de creație cu nume neimportant, am auzit bătînd de trei ori cu delicatete și diplomatică așteptare.

M-am ridicat buimac și din reflex am întrebai: cine e ?

„Eu sînt, Grig, bătrîne domn Mincu, nu te supăra, sînt singur și mi-e frig”...

Calchia desigur, dar cu ce gust amar, cu ce fină și elegantă noblete, cu ce fior de prietenescă însinurare își proclama singurătatea.

Ne-am culcat ca frații, de-a curmezisul sau paralel, neputînd dormi, ascultîndu-l cum intră

REMEMORĂRI

Puternic și blind

În neantul odihnei și al somnului ce-l cuprinsese adînc ca pe un țaran sleit de trasul la coasă.

Cu puțin timp înainte, Grigore Hașdeu, cel mai înalt dintre noi și cel mai blind și puternic dintre noi, mă dusese acasă la Otopeni vrînd să mă înzestreze cu un vechi și pitoresc țambal aflat în mărginimea Bucureștilor.

M-am întors cu un mar (cu o mălăcuță adică pentru cei ce nu cunosc denumirea ardelenescă a obiectului), mai cu ajutorul căruia potolise zbaterea nervoasă a cîinilor din noaptea în care s-a pomenit cu un avion aterizat lingă fîntîna din cîrța casei sale.

Nu mai știu dacă în una din diminețile aceleiași luni (cred că era într-o zi de miercuri), simțînd că se apropie termenul de pradare al

Mircea Micu

Continuare în pag. a 7-a

INSEMNĂRI

Popas în sat

Am fost din nou în satul meu natal. În satul acela de la îmbrășarea Olteului cu Dunărea, atît de acump inimii mele, în care îmi regăsesc de fiecare dată, cu aceeași caldă și jirescă înfiorare, amintirile copilăriei, rudeli, prietenii, consătenii.

Și, ca și în alte dăți m-am simțit cu adevărat acasă. M-am reînălțat cu ochii cunoștințele, am vizitat pe unii și pe alții și am primit, la rîndul meu, în vechea casă părintească, viziile unor meșieri și oameni din sat. Am cîntit cu ei cite un pahar sau cite-o ulciucă mîlăușă din vinul cel nou, am discutat despre cite s-au mai petrecut în comună, despre preocupările gospodărești, problemele zilnice

și planurile lor de viitor. Și încă o dată, fîntina mi s-a umplut de bucuria și orgoliul firii oamenilor în mijlocul cărora m-am născut și-am crescut, de înțelepciunea cu care își privesc rosturile existenței, de hînicia și priceperea în munca cîmpului, de receptivitatea și usurinta cu care deprînd noile îndelungit impuse de cadrul și solicitările vieții lor de țărani cooperatori.

Sînt aceiași oameni cu inimile deschise, prieteni și prietenosi, cu care m-am întîlnit mai apoi, într-o dimineață de duminică, la zețatoarea literară organizată în localul școlii generale din sat, cu concursul elevilor și al cadrelor didactice. O manifestare de aleasă tinută, în care poezia s-a îngemănat cu cîntecul, jocul și buna dispoziție, spre desfătarea numeroșilor participanți, tineri și mai vîrstnici, care au răspuns cu merit aplauze măiestria și dăruirea artiștilor amatori.

Satisfacția oferită de această zețatoare grădește de la sine despre sensibilitatea conștientă față de literatură și artă, față de tot ce este merit să le dezmiere cîrțile de rădăci, să le incinte sufletul. Ei sînt păstrători fideli ai datinilor din străbuni, ai bogatului folclor din zona respectivă și dovedesc un adevărat cult pentru oamenii scrisului. Localnicii, cu cîntoșii și cu cîntecul, se mîndresc că de pe legendarul meșaguri ale „Fădușii nebune” străvechii Delioran — au pornit pe drumul menirii și gloriei lor o seamă de scriitori de frunte ai tezaurului literar românesc, între care Gala Galaction, Zaharia Stancu și Marin Preda. Mîndria lor este cu atît mai mare și mai legitimă cu cît chiar din comuna lor de pe Sîu s-au ridicat spre fascinantul orizonturi ale literelor doi autori ale căror nume le rostesc cu înfîntă dragoste și prețuire: poetul Dimitrie

Ion Segărceanu

Continuare în pag. a 3-a

MĂRȚIȘOR

dacă ar fi fost iarnă, am fi scris că ziua de întîi a lui martie ar fi vestit primăvara. Dar primăvara, în acest an, s-a vestit mai demult, ierba a încolțit fără zapadă, s-au îngălbenit suțiele de fum deasupra riurilor încă din decembrie, iar ghiocelii, parcă nemaștinînd nici ei anotimpul, și-au dezvoltat creștetile albe pe sub crengile îmăgurite ale copacilor. Și totuși, pentru că așa ne știm dintotdeauna — 1 martie este ziua de naștere a naturii, zi de reînviere a pămîntului, pregătît să primească sămîn-

ția și speranțele noastre în binele vieții.

Lor le agățăm sub inimă iubirea noastră tîndră și curată.

Lor le primim privirile calde și recunoscătoare cu cele mai calde și recunoscătoare prietiri ale noastre.

1 Martie, scris, seamănă cu un ghiocel ridicat din urma pămîntului spre bolta senină a cerului ca o rază fierbinte spre ceea ce este și va fi întotdeauna dorința de fericire, dorința de pace, o rază ce se înalță în univers, o lumină de argint, roșie și albă.

Julian Neacșu

Continuare în pag. a 7-a

ACTUALITATEA LUI HASDEU

Apogeul scrisului enciclopedic românesc

Bogdan Petriceicu Hașdeu (1838-1907), a fost un fenomen de cultură enciclopedică, înaltă într-o ilustrație și în frecvență tradiție românească (de diferite grade) începînd cu secolul al XVII-lea al clasicismului românesc — cum îl considerăm noi — prin ce au dovedit Gr. Ureche și Miron Costin, prin ce au arătat și realizat Udrisite Năsturel și Nicolae Milescu sau stolnicul Constantin Cantacuzino și Dimitrie Cantemir, figuri mărețe cu preocupări multiple continuînd și în secolele următoare, dacă ne gîndim, pe sîrte, la Ion Budi Deleanu (în curs de valorificare în toată amploarea operei sale), la Gheorghe Asachi și Ion Heliade Rădulescu, sau la contemporanii lui B. P. Hașdeu, Al. Odobescu. Fără a fi exemple de preocupări similare se găsec chiar în familia Hîjdeilor, la bunicii lui B. P. Hașdeu, Tadeu Hîjdeu (1769-1835) și la tatăl său, Alexandru Hîjdeu (1811-1872). Dar nimeni nu s-a urcat la treapta enciclopedismului în științele sociale, pentru că despre aceasta este vorba practicînd de B. P. Hașdeu. Nu intră în discuție numai multimea cunoștințelor ca bază istorică, filologică, folcloristică sau literară, ci și folosirea anumitor discipline și a fondului lor (în conexiune) pentru lămurirea anumitor probleme științifice, pentru realizarea de sinteze sau pentru conceperea de creații literare. Din acest punct de vedere, B. P. Hașdeu

este inițiatorul temeinic al metodei de cercetare interdisciplinară, intrată în vogă în contemporaneitatea noastră. El și-a depășit, deci, timpul și a intrat cu știința sa profund în viitor. De-a lungul întregii sale activități, în lucrări mici sau mari ca volum, aplică cel mai de metodă interdisciplinară, alături de cea comparativă, care i-a stat, de asemenea, la îndemînă, datorită bogatei sale culturi.

În acest sens, B. P. Hașdeu ca și înaintașii săi de familie, cu oricîte peștii de viață, s-a simțit legat nezdruccinat de pămîntul țării și de cultura lui de vatră, iar folclorul (cu înțelesul dînti de „știință a poporului”) a fost mereu element de bază în construcțiile sale științifice. Este, de fapt, creatorul școlii de cercetare științifică a folclorului, devenind mentorul celor mai de seamă folcloriști din secolul al XIX-lea, unii dintre ei adunați în jurul revistelor conduse de el, „Columna lui Traian” (1870-1883, cu intermitențe) și „Revista nouă” (1887-1889). Ovid Densusianu va pune bazele unei noi școli folclorice în secolul al XX-lea apăsînd însă pe legătura dintre literatura folclorică și spiritualitatea satului). Personal, chiar din tinerețe sa svăpățiat, ca student sau militar, Hașdeu

I. C. Chițimia

Continuare în pag. a 7-a

Un savant modern

În ultimii cincisprezece ani, cultura românească a făcut un gest cu totul remarcabil — nu numai ca omagiu, ci și ca valoare științifică — prin reeditarea activităților — opere ale celui mai mare lingvist și filolog român, Bogdan Petriceicu Hașdeu. Între 1972 și 1976 au apărut, grație eforturilor profesoriului Grigore Brăncuș, ca editor, trei volume cuprinzînd „Etimologicum Magnum Romaniae”, celebrul dicționar, adus, din păcate, de autor doar pînă la cuvîntul hărbat, și numai cine nu știe sau nu și închipuie ce înseamnă o ediție Hașdeu ar putea obiecta că intruziunea a fost prea mare. În 1983-1984, profesorul Gheorghe Mihăilă a publicat reeditarea completă și necesară a extrem de dificilelor „Cuvenete den bătrîni” și, tot în 1984, prin grija lui Grigore Brăncuș, cu ajutorul lui Manole Neagoe, a văzut lumina tiparului o nouă ediție din istoria critică a românilor.

Cititorul contemporan dispune așadar astăzi de cele trei lucrări fundamentale ale lui Hașdeu apărute pentru prima dată între 1877 (tomul I din „Cuvenete den bătrîni”) și 1898 (tomul IV din „Etimologicum Magnum Romaniae”). Dar, în peate o sută de ani, cît a trecut de atunci, filologia și lingvistica românească au progresat enorm, încît — fără nici cel mai mic impuls spre o atitudine neoclasică — ne putem întreba, și trebuie de fapt să ne întrebăm, pentru ce și în ce măsură mai poate servi opera lui Hașdeu astăzi.

În primul rînd, opera lui Hașdeu a introdus în circulația publică o umensă cantitate de material faptic. Conștient de necesitatea datelor precise, a probelor incontestabile care trebuie să stea la baza oricărei afirmări științifice serioase, el se preocupă, înainte de a elabora o teorie, de temelia documentară a acesteia. Între 1864 și 1868, Hașdeu a publicat „Arhiva istorică a României”, colecție de documente comentate, de o excepțională valoare pentru orice studiu privind istoria poporului sau a limbii române. Între 1876 și 1900, savantul este directorul Arhivelor Statului și nu întîmplător tocmai acum va publica „Cuvenete den bătrîni”, carte de căpătîi a filologiei românești. Ulterior, mai ales în timpul redactării dicționarului, atenția i se va îndrepta și asupra materialului folcloric autohton, pe care îl va recolta de la marile teritorii locuite de români, comparîndu-l însă cu întreaga artă romanică, și îl va valorifica la maximum în „Etimologicum Magnum Romaniae”. Se poate afirma, fără exagerare, că nici un studiu contemporan de istorie a limbii nu poate face abstracție de textele publicate de Hașdeu.

În al doilea rînd, editînd documente vechi sau texte de circulație populară și texte folclorice, Hașdeu — spre deosebire de încercările predecesorilor — își construiește o metodă, în acord cu cerințele științifice cele mai noi pe vremea lui, valabile în mare parte și astăzi. Confruntarea varianta, stabilirea textului original, identificarea filierelor de pătrundere, cînd era cazul, relațiile cu alte texte (ceea ce sînd erau astăzi „intertextualitate”) fac din activitatea de editare și comentariu a textelor întreprinsă de Hașdeu — una din cele mai metodice cercetări întreprinse la acea dată în cultura noastră. Dacă adăugăm la acestea și stilul alert

Cezar Tabarcea

Continuare în pag. a 6-a

FANUS NEAGU: «Scaunul singuratății»

Scaunul singuratății este cu siguranță cel mai cunoscut și mai de prozator a lui Fanus Neagu...

din ce în ce mai clar odată cu intrarea lui Cezar Saltava în acțiune...

PROZA

IRONIE SI AUTOIRONIE

Adrian Lustig a debutat cu un roman despre viața tinerilor...

PUBLICISTICA

GENEZA PERSONALITĂȚII

Un fel insolit de anchetă pe aplicatie asupra ideii de personalitate...

M. Ungheanu

NICHITA DANILOV: «Poezii»

ult mai puțin organizat, neunitar stilistic și tematic...

dramatismul autentic, garanția de adevăr literar...

De ce ai venit aici / pentru ce te-ai întors? / Pleacă, ieși din timp / Glasul fratelui...

Valentin F. Mihăescu

NOTE ATITUDINI Commedia dell'arte?

Intimplarea face ca, deschizând zilele trecutului reviste bucurestene...

Lotte Filitti

Sint oameni care nu-și impun prezența, și totuși, în ciuda unei modestități ireșite...

călti, sau, dimpotrivă, te poți întoarce cu orgoliu...

Lucian Chișu

Adrian Lustig: «Un loc pe roată», Editura «Cartea Românească», 1987

cercețare calculată este hotărâtoare aci și putem zice că interview-erul a lucrat cu un chestionar...

Intuțiile de acest fel sînt remarcabile și nu-l înfruntă temeră și Virgil Sorin...

Artur Silvestri

Virgil Sorin: «Personalitate și succes», Editura «Albatros», 1987

verde. Dar, totuși, rădăcina arborilor genealogici, fiind strîns la piept...

Alexandru Horia

ani, traducînd mai bine de trei mii de pagini din limba engleză...

Sanda Diamantescu

ARMONICASA VOLTARE A PATRIEI

Orbite culturale

Cei care au urmărit cu atenție adincirea culturii în democrația noastră culturală au observat desigur că el acționează într-un sistem de axe temporale, ea permițând afirmarea tuturor talenților, indiferent de vîrstă și de nivelul instrucției, iar orizontală este asigurată de prezența unui cadru instituționalizat de afirmare a talenților în orice așezare a patriei, indiferent de situația sa geografică, mai apropiată sau mai îndepărtată față de centrul de greutate, tradiționalele noastre centre culturale. Noua realitate s-a constituit cu eforturi de durată, cuprinzătoare și ultimele două decenii au înscunat prin rezultatele remarcabile obținute pentru democratizarea culturală a țării. Apariția unor edituri prestigioase la Iași, Cluj-Napoca, Craiova sau Timișoara, a unor reviste importante la Brașov, Tîrgu-Mureș, Cluj-Napoca, Pitești, Iași, Bacău, Constanța ori Timișoara, prezența unor teatre și filarmonii profesionale în toate centrele de tradiție artistică ale țării confirmă grija noastră față de constituirea unui puternic organism cultural, menit să reflecte noua pulsație a spiritualității naționale. Acest fapt a dus de sine la abolirea unei sintagme altcîndva mult întințită. E vorba de provincia culturală, realitate cîndva dureroasă, dacă nu cumva tragică, recușterea a unor zboruri frînate și a unor eșecuri în creația artistică și literară. Incapabilă să stimuleze germinările creatoare, provincia antebelică a devenit un subiect de cercetare socio-culturală pentru toți marii noștri cărturari. Și chiar imediat după cel de-al doilea război mondial, prăsigind parca noile exigențe ale timpului, un scriitor de mare și complexă erudiție ca George Călinescu îl cerceta contururile cu finețea în profesie dar și cu luciditatea unui chirurg. „Să studiem (...) caracterele provinciei”, propunea Călinescu. „Cel mai însemnat este după mine caracterul de provincie, în sensul, banal în parte, la proporții gigantice, devine interesant. Se produce un elefantiazis epic, o tumeferie a cotidianului, careia îi corespunde în ordinea subiectivă setea de a percepe.” Conferința profesorului (din care cităm) se produce în fața brăilenilor și al noștrilor de amintirească faptul că deși a adăpostit o întreagă suflare creatoare (Baronzi, Bacalbașa, Istrati, Perpessic, Sebastian ș.a.) orașul nu le-a putut satisface implinirile ulterioare. Fapt ce avea să-l determine pe cărturar să vorbească despre un „tropism intelectual”, despre un „bovarism” al provinciei interbelice.

Asa se înfășuau lucrurile în momentul expunerii publice călinesciene, pe care Geo Șerban nu le-a înfășurat prin antologia de texte intitulată *Aproape de Elada* — (1985), atît de utilă întru cunoașterea și mai profundă a gândirii intelectuale călinesciene. La data aceea scriitorul recunoștea în însăși metamorfoza pe care o făcuse în afara orbitei culturale. Iată însă că nu a trecut nici o jumătate de secol de la consemnarea unor atari realități și harța culturală a țării se înfășează cu totul și cu totul altfel. Să luăm ca argument în însăși metamorfoza pe care o făcuse — o Brăila, orașul pe care geograful lui Istrati sau al lui Perpessic îl-au părăsit nu fără nostalgie, dar fără ca el să poată asigura creșterea unor mari talente. La ora de față Brăila nu este numai un oraș cu o pulsație economică distinctă, determinată de prezența tuturor activităților industriale, dar și de apariția unor noi industrii, la loc de cinste situîndu-se desigur cea constructoare de mașini.

Întreprinderea Progresul nu este însă numai o citadelă a muncii, numai un spațiu al producțiilor record și al educației. Clubul muncitoresc de aici a devenit o instituție de cultură respectată a orașului, în care poposește mulți tineri brăileni pentru a-și petrece cu folos timpul liber. O bibliotecă bine înzestrată cu titluri din literatura română și universală, cercuri aplicative și de creație, o sală de spectacole modernă, încălzitoare, învîntă periodică și gîzda unor colective teatrale profesionale din țara întreagă. Și mai există la Brăila un teatru purtînd numele marilor acționiști Maria Florea, un teatru care în ultimii ani și-a reglat respirația cu aceea a primelor noastre scene. Promisiunile noi de actori vin aici cu seninătate și ușurință, în condiții de învățare profesională. Cit despre public, el există și este format în primul rînd din tineri, elevi, muncitori, intelectuali ai Brăilei. Mulți dintre ei trăiesc în chiar orizontul artei, remarcîndu-se ca autori și interpreți în concursurile literare-artistice de anvergură pe care Brăila le găzduiește anual. **Batalada Dunării**, concursul de poezie **Mihu Dragomir**, cel de proză purtînd numele lui **Panait Istrati** — iată doar cîteva manifestări culturale extrase dintr-un evantai mult mai larg. Paginile unor reviste culturale cu precădere reviste tinerilor scriitori — *Luceafărul*, *Găzduiește* cu nume ritmicitate producțiile lirice sau epice, încercările critice ori dramatice ale unor tineri autori brăileni.

În orașe care în urmă cu patru-cinci decenii putea fi socotită un obiect de lux ori o extravaganță în raport cu presanțele nevoi ale urbei în cauză nu s-apărut nu numai librării somptuoase ci și cenacuri pe care Unibesa Scriitorilor a simțit obligația de a le lua sub patronajul său, dată fiind calitatea literaturii ce se citește aici. Aceasta s-a întimplat la Focșani și Suceava, la Arad și în altele și altele locuri. Am avut prieteni în anii din urmă să constat eu însumi — acolo unde mă așteptam poate mai puțin ca oriunde — existența unor nuclee de creație puternice.

Provincia culturală, această realitate de cîndva a României, a încetat să mai existe. Ea a fost abolită de asaltul tot mai decis al culturii noastre democratice, a culturii pentru popor. O cultură pe care scriitorii, artiștii români din toate generațiile au slujit-o și o slujesc cu un devotament plinditor. Este de-a dreptul tonic să cobori din tren sau din mașină într-un loc necunoscut, la Borsă (Maramureș) să zicem, sau la Deseghi (în același județ) pentru a constata că arta este la ea acasă prin grîni nu a unuia, o doi sau trei oameni ci a întregii așezări, omogenizată și de această iubire trinitică față de frumos, față de slujitorii săi; să poposești pentru o zi doar în Sălișteia Sibiului și să te convingi de grija cu care este ocrotită pînda de patriotism a înaintașilor sub incidența faptelor culturale de cîndva; să străbați cîmpia Bărgănelului ialomitean ori călărășean și să afli că în fiecare sat aproape vîdețesc tineri cărturari și țărani, păstrători de limbă românească — dar și autori prețioși de literatură. La Ion Roată sau la Leșliu, ca în altele și în altele așezări de oameni harnici de pe aici soarele răsare și din cuvintele acestei limbi precuare.

Privilegiul creatorului contemporan este și acesta, de a se simți implicat în destinele unei culturi puternice și omogene, lipsită de centralitate și exorbitanță pe care un mare cărturar le distinge încă acum patru decenii și care drept cele „două nuanțe sufletești” ale provincialului. Numai că același cărturar eminent nota încrederea — sau nedezimțința în aceea că „fiecare nație de pe lume e îndreptățită să speră că va fi sortită să exprime de la locul ei terestru adevărul universal. Încrederea lui G. Călinescu a devenit de mult certitudine. Artă românească — este expresia elocventă a acestei înălțări spirituale pe care o consemnează un sfîrșit de mileniu în care omul este chemat să își manifeste identitatea culturală națională, răspunzînd astfel chemărilor universale ale creației cu simbolurile de preț ale străvechii sale dăinuirii pe acest pămînt de la Dunăre și de la Carpați.

Titus Văjeu

Arhitectură modernă la Satu Mare

Pe plaiurile Bistriței

Eu mai rețin cu exactitate ziua în care am poposit pentru prima oară la Buhusi, dar orașului m-a cercuit imediat. Avea un farmec aparte, chiar dacă în acel moment numărăm doar cîteva blocuri, iar Strada Mare nu era mai răsărită decît cea a unei comunei de azi. Fiecare palmă de pămînt murea însă de istorie și tîneretea molipsitoare a celor din jur era un semn că, de a se întîmpla ceva, că timpul nu stătea în loc, ci dimpotrivă, alerga mult mai repede, condensîndu-se.

Ce s-a întîmplat în ultimele decenii cu așezarea de pe malul sîng al Bistriței poate constata oricine. Totul este să manifeste această dorință, să se hotărască în ce mijloc de transport se urcă, și, mai ales, în ce anotimp vrea să pășească pe străzile fostului trg. Iar dacă alături de noua imagine a urbei, cunoscută ca oraș al florilor, în care trăiesc și muncesc peste 20.000 de oameni, curiozitatea îl îndeamnă să așeze și alte ilustrate, va avea surpriza să afle că istoria Buhusului nu înseamnă doar veacul de cînd aici funcționează Întreprinderea de Postav, ci că ea coboară mult mai adînc în ere.

„NE-AM BAZAT ÎNTODEAUNA PE OAMENI”

Iată o expresie auzită nu o dată în timpul vizitelor mele la Întreprinderea de Postav, ajunși azi una din cele mai moderne și mai căutate unități de profil din țară. „Sîntem o întreprindere integrată — ne spune inginerul Rodica Berea, directorul acesteia —, în sensul că instalațiile noastre prelucreză totul, de la materia primă (dina brută) și pînă la țesătura finită. În cele două mari fabrici de fire și de țesături, prelucrăm anual circa 16 milioane metri pătrați de țesături, 5.400 tone fire pieptănate, 3.800 tone fire cardate și 1.700 tone lina spălată. Lina e, deci, spălată, sortită, făcută fire și, apoi, stoafă, fluxurile de producție fiind urmărite cu atenție de peste 9.000 oameni ai muncii. Lucrăm în trei schimburi, fiecare avînd asistență tehnică asigurată, forța de muncă necesară (țesători, filatori, finisori, vopsitori etc.) fiind pregătită prin școala profesională și liceul patronate de noi. Tot noi ne pregătim și forța de muncă specializată (ajutorii de maistri și maistri), întreprinderea fiind considerată o două facultate de instruire a cadrelor. Ne putem mîndri că am pregătit cadre de nădejde nu doar pentru noi, ci și pentru alte unități din cadrul centralei și din țară, nu puțini din specialiștii plecați din mijlocul colectivului nostru fiind azi în fruntea unor întreprinderi textile din Bacău, Suceava, Siret, Pitești, Constanța, Timișoara sau specialiști de marcă în cadrul centralei și ministerului. Perfectionarea și policalificarea antrenează, de altfel, în jur de 300 oameni anual, prin cursurile inițiate trezînd aproape tot personalul. Ne-am bazat întodeauna pe oameni din întreprindere, care sînt preocupăți în permanență de întreținerea și modernizarea utilajelor, de crearea unor țesături capabile să concureze pe cele mai exigente piete de desfacere. Avînd oameni foarte buni, nu ne dăm seama de la mică comandă, permițîndu-ne să lucrăm articole din cele mai grele. Format din țară în fiu, colectivul este temeinic sudat și noi, cei din conducere, ne străduim să ducem mai departe stăruința, stimulînd inițiativa și promovînd pe cei mai buni dintre cei mai buni. Prioritar este problema calității, în unitatea noastră ca fiind o problemă de demnitate și patriotism. Calitatea țesăturilor noastre ne-a dus faima în lume și în ultimul timp sîntem din ce în ce mai solicitați de foarte multe firme din S.U.A., Canada, Italia, din țările arabe și din altele țări, întreaga noastră capacitate fiind acoperită cu contracte.”

Am notat cu exactitate gîndurile de mai sus, deși discutăm cu inginerul Berea și eu vrut să discutăm cu totul altfel. Problemele producției erau însă prea prezente, ca și intrinsec la care trebuia să participe, așa că m-am mulțumit cu alt. Nu înainte de a nota, din mers, alte frînturi de gînd. Lucrez în fabrică, împreună cu sotul, de 16 ani. Îmi place frumosul, îmi place industria ușoară, nu vreau și nici nu doresc să plec din întreprindere, deși Piatra Neamț, orașul unde m-am născut, e foarte aproape. Am doi copii...” și promisiunea că vom sta cîndva mai pe îndelete de vorbă.

O MARCĂ DE PRESTIGIU

În întreprinderea buhuseană, după cite fusesem informat, sînt prelucrate foarte multe amestecuri, de la lînă sută la sută și pînă la fire sintetice sută la sută, combinațiile de lînă cu poliester, cu celofibră, cu rețon și PNA fiind foarte căutate. Frumose nu există țesături solicitate de casele de modă care să nu poată fi executate la Buhusi, întreprinderea dispunînd și de un Atelier de proiectare produse-prototipuri foarte bine dotat, la curent cu tot ceea ce se întîmplă în materie de modă în lume. Ingera Rodica Macri, responsabilă colectivului, lucrează în domeniul creației din 1970, atelierul pe care îl conduce avînd la îndemîna toate dotările, de la clasicele războaie manuale și pînă la cele mecanice, de la sectorul de mostre și pînă la cel în care se realizează colecțiile ce se trimit firmelor, de la spații pentru materia primă și pînă la magazia de cupoane.

Aproape 90 la sută din produsele întreprinderii nu le declară inginerul Macri — iau calea exportului, fie direct, fie prin intermediul confectionierilor. Lucrăm atît pentru sezonul cald, cit și pentru cel rece, înainte de lansarea programelor de creație întîlnindu-ne și cu reprezentanții firmelor cu care colaborăm, pentru a fi astfel mai aproape și de cerințele model și de cele ale partenerilor. Toate articolele de ultimă oră le-am lansat în colaborare, dar am impus și foarte multe modele lansate de noi, în ultimii ani cîntîndu-ne îndeosebi cele cu aspect luctuos,

cu spicuri realizate din celofibră plată și rețon triobal, cu aspect foarte lucrat, cu efecte de diferite tipuri, realizate prin procedee tehnologice cunoscute doar la Buhusi. Numai firma „Durell” din S.U.A. ne solicita peste 20 de articole, în sute de poziții coloristice, gama produselor noastre extinzîndu-se în funcție de solicitarea tuturor celor 24 firme cu care colaborăm. Trimitem spre prospectare sute de colecții și articole noi, unele de o dificultate tehnică foarte mare. La 30 mai am finalizat deja programul primăvară-vară '88, iar la exportul direct avem așteptarea că în mai puțin de două săptămîni să fie gata. Disponem însă de un colectiv harnic și inventiv, din rîndurile crăuța fac parte, între alții, Teodor Pecas, Nicolae Hobu, Lucica Huzum, Ion Sidanic, Gheorghe Podoleanu, Lucica Diaconu, Teodor Tînuca. Ana Coșa, creatoarei capabile să rezolve cele mai dificile solicitări.

Vizitînd expoziția de mostre am rămas pur și simplu uluit de varietatea, calitatea și multitudinea exponatelor, de jocul fascinant al culorilor și combinațiilor, marea majoritate a țesăturilor din gama celor expuse fiind drumul firmelor din S.U.A., Canada, Belgia, Franța, Anglia, U.R.S.S., Arabia Saudită, Irak, Iordania, Liban, Siria și din altele țări, pînă în îndepărtata Australia. Le-am notat pe toate în carnet, cu denumirile lor pompoase, dar am preferat în locul lor numele citiva dintre cei ce, cu migală și pasiune, cu dăruire și efort contribuie la obținerea miilor de produse pe care scrie simplu „Made in Romania”.

DINASTIILE MUNCITOREȘTI — O ALTA CARTE DE VIZITĂ

În centenara istorie a întreprinderii, dinastiele muncitorești ocupă un loc aparte, a preda stăruință fiind de-acum o tradiție respectată cu sfîntenie. Gheorghe I. Vlad, de exemplu, este țesător și încă unul din cei apreciați. Tatăl său a lucrat ca filator, iar mama, în vîrstă de 90 ani acum, a fost, la rîndul ei, țesătoare. La Teștoara Nord, el muncеște de trei decenii alături de țesătorea Ana Vlad, fiul lor, de 23 ani, policalificîndu-se și lucrînd ca țesător pe războaiele de ultimul tip. Și mai interesantă mi s-a părut încredințarea familiei maistrului principal Nicolae Humă, tatăl său, în vîrstă de 84 ani, a tradit de mic copil în fabrică, aidoma unchiului Vasile, ajuns și el la 86 ani, și a celor patru copii ai acestuia. Calificat mai întii ca lăcătuș, Nicolae Humă lucrează în unitate de aproape trei decenii, ascensiunea sa fiind tipică pentru destinele multor muncitori buhuseni. S-a căsătorit cu o filatoare, promovată mai apoi la controlul de calitate, primul copil lucrînd ca electrician, iar fata, elevă a Liceului Textil din localitate, vișind să urmeze o facultate de profil. De curînd, băatul s-a căsătorit cu o filatoare...

Exemplele se pot continua. Laurența Focșa, președinta Consiliului Oamenilor Muncii, vorbîndu-mi de la familie maistrului țesător Ion Gh. Birădeanu, vopsitor-ai-finoșoare Anica Teslaru, de cele ale lui Dumitru Gavriloiu, Constantin Livezeanu, Ilie Teacă, Stela Hanu și multe altele, pe care spațiul, așa cum se întîmplă adeseori, nu ne mai îngăduie să le transcriem. Tot ea mi-a amintit numele multor fruntași în producție și angajamentele lor în cîntea Conferinței Naționale a partidului, mi-a vorbit pe larg despre minunatele condiții de muncă și viață create oamenilor muncii din întreprindere, despre bogata viață din creșele și cîminele acesteia, despre varietatea activităților culturale și recente medaliile obținute de artiștii amatori în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”, despre încă multe alte aspecte legate de activitatea prestigioasă colectiv, veniți la scoala a cîntei și demnității muncitorești.

Cornel Galben

Mariana Brăescu

Popas în sat

Urmare din pag. 1

Stelaru, născut în casa cu numărul 1 a satului din Vale, și reputatul dascăl și posesitor Florian Cristescu, tot pe lume în așezarea de pe Deal, componentă a aceleiași comune.

Segarceii — de la elevi pînă la cei mai în vîrstă — sînt așidă aproape totul despre Dimitrie Stelaru, i-au citit cărțile de poezii și și cîntecul memoria prin organizarea diferitelor manifestări și inițieri cu scriitorii și criticii literari. Versurile sale sînt recitate cu prietelii diverselor serbări școlare, iar cîmînul cultural sătesc poartă numele de rezonanță al poetului pe care cei din părțile locului îl numesc cu duioșie „consăteanul nostru”. Reprezentanții Consiliului popular comunal mînuie scribînd pe larg despre intenția lor de a amenaja, cu sprijinul cadrelor didactice, într-o cameră din casa natală a poetului, în prezent renovată, un punct muzeistic care să-i omagieze, așa cum se cuvine, numele și creația.

O inițiativă similară a căpătat deja intruchipare în satul din Deal, unde, în căldura soarelui, a fost conceput un spațiu memorial dedicat lui Florian Cristescu, apreciatul autor al cărții în trei volume „Povestea neamului nostru” și autor al altor povestiri pentru copii, unele dintre ele republicate nu demult de Editura „Ion Creangă”. Aici, vizitatorii lui cunoștință de o serie de manuscrise ale scriitorului, lucrări cu caracter didactic, ziare și reviste la care a colaborat, ediții princeps ale cărților sale, fotografii de familie, referințe critice etc. — toate lăaiaă curînd și proiectînd la adevărata

Înconjurul lumii în sandale de aur

Cu nu mai mult decît un sfert de secol înainte, călătorul care, venind dinspre București, ar fi vrut să pătrundă în Alexandria, trebuia să treacă peste funingine, construite din arce de metal, asemănătoare cu acelea de la Cernavodă aparținînd, prin stil, tradiției inaugurate acum un veac de Anghel Saligay. Orașul, sau mai bine zis, trgul, situat într-o depresiune, se despărțea de coama dealurilor aflate către răsărit, unde apele râului Vedea mușcrau arat, în curgere leneșă, de șarpe toropit de căldură. Privită de aici, de pe colină, unde drumul Piteștilor se unea, din cine stie ce vremuri, cu șoseaua care duce la București, Alexandria se infășisa ca o așezare placidă și fără contur, definită de monotonia și înălțimea nara — de colbul muncii și — iarna — de fumul care, ieșind din hornurile Burmazului, prăvăli într-o întinsă luncă. Un loc unde, de mai bine de o sută de ani — cînd, în vremea lui Cuza, se pusese aici piatră de temelie, nu se mai întîmplase, parcă, nimic. Oamenii care locuiau în casele cu prispă, se trăgeau devreme acasă și numai de sărbători ieșeau într-o pădurice de peste riu, la iarba verde, ascultînd cite un taraf cu sunet îndrăcit, de lămbal și viori, și frigid mîlțite. Această viață vegetativă, de periferie vesnică, avea într-însa ceva de balcanism prelungit și prăvălile înșirate pe unica stradă principală erau, de fapt, o singură odale aprătată, noaptea, cu drugi de fier. Trgul acesta era tipic, locuitorii erau niște țigovești și viața lor, parcă însoțită de o muzică de caterincă, avea drept bucurie cotidiană braga și rumburile de susan.

Imaginile acestea, colorate de pitoresc (dar un pitoresc al sărăciei) se mai găsesc astăzi doar prin arhive și istoricul din viitor va înțelege cu greu (comparînd fotografiile, pelucile de film și cifrele, cu limbajul lor rece și rezolutiv) unde a dispărut, peste noapte, acest colt de lume pe care poate că doar Anton Pann ar fi putut să-l cînte. La drept vorbind, istoria va înregistra, începînd de acum, o altă Alexandrie, smulșă dintr-o imobilitate seculară și afirmînd o altfel de civilizație decît cea a Balcanilor.

Om venit din nord și îndrăgostit acum de soarele sudului, nu cunosc decît această Alexandrie a vremii de azi, pe cealaltă, pe „cea veche”, descoperind-o cu surprindere în poze îngălbenite și în amintirile care azi sînt cetățeni ai unei cetăți moderne, o urbe în toată puterea cuvîntului. Orașul se deschide acum printr-un bulevard larg și peste un viaduct arcul la înălțimi ameitoare peste Vedea cea leneșă; undeva, departe, se mai vîd, ca într-un muzeu, urmele vechiului pod de fier, care nu lăsa să treacă, în același timp, două care cu boi. Geometria este aici triumfătoare: geometrie a clădirilor alinate pe lingă trotuarele netede — unde explodează, din primăvară pînă-n toamnă, flori multicolore, de geometrie a bulevardelor, îmbrucate în unghuri drepte, arătînd și în acest fel că aici, în mijlocul Cîmpiei Române, drumurile se despart, pornînd către sud, la Dunăre, și spre miazănoapte, către Argeș, pînă în munți. Sînt cîi străvechi, legînd Transilvania de Dunăre, pietruite de romani, acoperite de colbul Evului Mediu, și, astăzi, largi șosele de bitum și de asfalt.

Urme ale acestor drumuri, coboritoare din nord, au rămas ca niște pecetei pe suflet și au ajuns și în heraldică. O vechi stemă a Teleormanului, de o simplitate care trebuie să fi fost cea a vieții acestor români de la cîmp, reprezintă, pe un spațiu gol, trei oi; alia doar: „trei oi”. Această realitate în epură spune însă mai mult decît ne-ar fi putut spune orice fel de statistici despre o populație de țărani, trăind, în alte timpuri, numai din creșterea vitei și din agricultura, dar reprezentată de o avuție mică: doar „trei oi”. Oile heraldice de ieri, minate de la munte în bălțile Dunării, la iernat sînt astăzi nenumerabile turme care împinesc dealurile de lingă Vedea, de pe Teleorman și de pe Călmățui. Grul crește victorios și mai înalt decît în antichitate cînd ostașii lui Alexandru Macedon, trecînd Istrul, treubiseră să-l culce la pămînt cu lăncile. Sîntem aici într-o țară a grîului, într-o lume de agricultură. Dar aceiași oameni cu palmele întărite, ieri, de lemnul coasei și al secerii, sînt astăzi cei care au învățat să execute, ca muncitori de înaltă precizie, operații de o finețe comparabilă cu aceea necesare în artizanatul japonez. Să fie asta doar o vorbă, o comparație leșită de sub condei și fără legătură cu adevărul vieții? Nu, nicidecum: la I.R.A., în Alexandria, acele mici și fine cercuri de oțel, (parcă niște jucării) ordoneate cu microscopul, rivalizează azi cu rumelniții produși în departata Japonie.

„Descușiți” de ieri ai acestor locuri fac și ei, acum, ca și romanul lui Zaharia Stancu, inconjurul lumii în sandale de aur.

nicolae ioana

Ploaia de aici,

de pretutindeni

E ora cinei și obosit bat în fereastra vecinului...

Ploaia de aici, de pretutindeni se aude cum bate în casa în care ai tăi dorm.

Curînd se va simți acest miros de scinduri ca viața.

Ai putruceci și șapte de ani îmbracă-te și du-te prin cartier, descuși ploaia măturînd sufletele.

Curînd se va simți acest miros de scinduri ca viața.

Zimbiți, vă rog!

Și în amiaza mare iubirea mi-a fost refuzată, la miezul nopții ieșeam prin deschizătura secretă,

Victimele mele erau deobicei ființe nelăsmenate fugeam ca o nălucă printre munții de cretă.

Zimbiți, vă rog! În această clipă nici-una nu se aseamănă cu alta șper și fiecare e un topor curgîri în pietre în alt loc va fi complicat să pier.

— Dar de ce taci tu lume conjugată, dar pleacă hai, mi-ai promis, te va găsi aici în halul asta femeia care adineauri ți-a deschis...

Copii învățînd versuri

din Eminescu

Ce înseamnă asta? Geamuri, prin care vîd hînușe mici, copii învățînd poezii din Eminescu, tablouri pe pereti din alte veacuri (de fapt niște copii!) mobila lămițo, motocicletă mbrăsa pe poate vedea în coridor cu firele de contact atîrînd în aer ca venele unui om obosit. Dumnezeule și radioul merge, merge înșine!

Ce înseamnă asta? Geamuri prin care vîd hînușe mici, copii învățînd versuri din Eminescu!

Animale plecate

după hrană

Mai scriu în delir oasele cu sete pe ceareaful mior femeia mea mai plînge cu fiecare frunză ce cade.

Mă întorc și îl vîd capul adunat între frunzele și se lipeșe de ochii care închid un imineric mare mare. Mai trec pe pieptul prin noroaii mai foșnețe lume și soapte clare sună ca o imensitate stele cu patru capete apar la geam strada se întinde leneșă plină de pisici și ciîni uși plecați după hrană și adormind hămăsite pentru todeaua. Aude cum mișcă sufletul lor în cadavre ca frunzele mușcate de raze luminate de o far nădușit ca doi ochi fulgerători prin noapte ard trupurile lor. Din ochii mei goi curge lumina, ultima lumină cum curge ploaie pe trotuare la rădăcina cade totul căldura de pe caldarime e pură cînd se cade noaptea și eu așemini lor imi voi legăna între sori capul pustiu.

Zi de toamnă

Imi pun pelerina și merg pînă la colț, la farmacie — imi deschid umbrela cu atenție, pe trotuarul de vizavi două femei s-au oprit. Plouă și ploaia cade în strada pustie!

Imi deschid umbrela cu atenție, cercetez fiecare colț grăbit privesc în toate părțile atent la intrare mă întîmpină zimbetul serafic al unui necunoscut

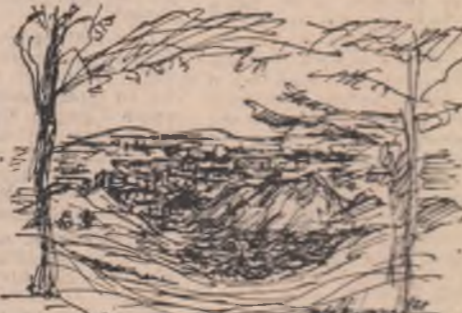
plouă și ploaia cade în strada pustie. Aici se află adresa, pe o bancă udă aștept, întorc-te acasă imi spun oriunde te va întîmpina surusul serafic al unui necunoscut.

plouă și ploaia cade în strada pustie. Cafeaua s-a răcit demult, la geam s-au făcut exerciții de vioră cuțitul de pe masă din bucătărie e singurul meu prieten,

plouă și ploaia cade în strada pustie!

Printr-un ochi de geam

Printr-un ochi de geam mă uit sîntezi cu toții aici stropii de ploaie mă îmbătrînesc eu n-am să intru greu și ud, bătut de ploaia mărunță. Cu citiva frunze uscate în mîna voi trece prin gări dînt-un tren voi privi necunoscut sîntezi cu toții aici doar pentru asta am venit obosit și ud, bătut de ploaia mărunță!

Desen de Aurelia Stoie Mărginean

ÎNȚĂLPURILE «LUCEAFĂRULUI»

BRAȘOV

CENACLUL CENACLURILOR

Existența mai multor cercuri și cenacuri literare a determinat, aici, la Brașov, o inițiativă de natură să consacre o substanțială activitate în materie de creație. Este vorba de acest Cenacul al cenacurilor, care, o dată pe lună, reunește aproape totalitatea forțelor creatoare din județ. Și nu sunt puține acestea, nu sunt lipsite de acel numitor comun al prezenței, prin scris, în paginile unor plachete sau reviste editate periodic, fapt ce interesese și o comunicare specifică, alta decât aceea din cenacul. Căci, desigur, semnificativ ca și aici ce se dăruie în parte prin timp lecturii și creației să se vadă numele tipic în dreptul propriilor strădăni. Trebuie remarcat de la bun început sprințul deosebit de care se bucură o astfel de activitate din partea factorilor de conducere, după cum trebuie relevată și sollicitudinea cu care sunt înconjurăți. Căci, din nou, nu e puțin lucru ca activitatea cenacurilor să fie dublată și completată de o strălucire a activității editoriale. Dintr-un puternic centru industrial, Brașovul tinde să devină și un puternic centru cultural. Afirmarea are în sprinț și această reprezentativă contribuție a cenacului cenacurilor; o formulă prin care, rînd pe rînd, cenacul de la întreprinderea de autocamioane sau acela de la uzinele de tractoare, de la Săcele, de la Codlea sau din comuna Cristian, ori din alte locuri care alcătuiesc perimetrul cultural al județului, se asigură, de fapt un viu climat artistic și se găzduiește o frumoasă activitate. Este a doua oară cînd revista noastră își dă întâlnire cu o parte din membrii acestui reprezentativ cenacul și-l prezintă cititorilor. Fapt care într-un fel o face și părtaşă la strădănițele ce animă munca și viața celor de acolo, cu promisiunea reînnoirii și a sprințului pe care sintem siguri că îl merită.

A. I. Zănescu

Poeții din Brașov

Pus în situația de a-mi prezenta prin rîndurile de față, „veștile de condei”, am răgus la titlul alambicat de mai sus, dîndu-mi un refuz intim (să fie acesta ecoul unui ancestral „complex de provincialitate”? al unor epileptice terminate în „can” sau „cană”, folosite de obicei pentru circumstanțierii (atenuanțe?) din realitate poetică, fiind din Gîlboacă, Pădăra, Noua Zeelandă sau Hong Kong, vrea să locuiască lumea cu poezia lui. Chiar și această succintă privire asupra poeziei scrise, în ultimele două decenii, de poeții care locuiesc la Brașov, este un argument că nu sintem puși în fața unor cărți care se așează, ca pe un raft, una lângă alta, după armonizatorul „criteriu geografic”, ci mai curînd ni se relevă un perimetru ce refacă, în acest cadru, principalele direcții și tendințe, parcurs de întreaga poezie românească.

Poeți de cele mai diferite orientări și de cele mai diferite „confesiuni” (în ceea ce privește credința în rosturile și menirea poeziei) căci participă la o adevărată cursă de repopulare a unui spațiu, ce cu numai două decenii în urmă părea destinat unor hilare aplecări asupra colii de scris: „Trece-o noapte, înco-ză / Se ascute lupta dintre clase / Iar chibăritul se arată a fi / Elementul de nemămurat...”

Redescoperirea valorilor fundamentale ale spiritualității românești, restabilirea punților de legătură dintre fenomenul literar al „prezentului” și tradiția înaintașilor, asumarea unor experiențe din alte literaturi, afirmarea unor noi criterii estetice caracteristici de seamă ale emancipării poeziei noastre contemporane, începînd cu anii '60 și continuînd în mod deosebit în epoca de largă renasteră, în toate domeniile vieții social-economice și culturale din țara noastră, inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului constituie și dominantă procesului de evoluție a poeziei și cultivată a poeziei scrise de poeții din Brașov. Și dacă, în asemenea cazuri, evaluările cantitative nu au prea mare semnificație, nu este totuși lipsit de interes să constatăm că între anii 1965 și 1968, la diferitele edituri din țară, au apărut 52 de plachete semnate de autori din Brașov, de trei ori mai multe decît în toată perioada interbelică, spre a nu mai face referiri la intervalul dintre anii 1944 și 1964, cînd aceste apariții se reduc la cea 3-4 cărți de poezie, deși la Bra-

șov apăruse prima revistă dedicată în exclusivitate poeziei, „Claviaturi”, editată de Ibrănescu. Vania, în 1941, iar în anii respectivi „Luceafărul de ziua” era, oarecum, o publicație periodică de luat în seamă.

Cît privește configurația de continut a acestor vetre lirice, ea se circumscrie fizionomial de ansamblu a poeziei românești contemporane prin aceea că liniile sale se suprapun, în mare parte, portretului mereu în mișcare al acestei forme, poate cea mai importantă, de manifestare a sufletului nostru național. Ar fi fost de remarcă că, și la Brașov, în ultimele două decenii și-au dat întâlnire poeți afirmați încă între cele două războaie — Vasile Copilu Cheatră — cu autori al căror punct de plecare se află într-una din cele mai prestigioase apariții locale, „Antologia poezilor din Tera Barșei”: Verona Brates, Darie Magheru, Ion Lupu, Petre Homoceanu, Ștefan Săteșcu și alții. Alături de ei poeții „generației de mijloc”, care și-au publicat prima carte, dar și pe cele mai reprezentative lucrări, după anul 1965: regretatul George Boitor, Ion Burcă, Eva Lendvay, Hans Schuller, Ermil Rădulescu, Ioan Barșov, Petru M. Haș și alții.

Mutații valorice s-au produs și la nivelul debutanților, poeții tineri au o mai evidentă conștiință artistică și o mai mare responsabilitate în fața cuvîntului. La un interval scurt, două dintre cărțile de poezie apărute sub semnătura unor poeți din Brașov au fost distinse cu premiile pentru debut ale Uniunii Scriitorilor: „Despre nimere” de Ion Stanău (1975) și „Strada Castelului 104” (1984) de Alexandru Musina, unul dintre poeții reprezentativi ai „promovei '80”.

Exigența față de text pare a însufleți și noul val al celor mai tineri, printre care poeți deja cunoscuți din paginile unor publicații din țară, dar mai ales din paginile „Astrei”: Balazs Octav, Liana Viores, Flavius Obeadă, Liliana Cocos și foarte mulți alții, unii încă elevi ai prestigioaselor licee: „Unirea”, „Andrei Șaguna” sau Liceul de științe ale naturii.

Acesta este spațiul larg în care, în mod constant, fără întrerupere se manifestă și poeții:

Nicolae Stoie

Continuare în pag. a 7-a

IOAN SUCIU

Precuvintare

Anton Panne, Anton Panne, Luminezi cu multe rone
Din Cetatea Dorului
Și a călătorului...
Din Cetatea Gîndului
Luminind pămîntului...
De sub teacurii toamna-și scoate
Vinuri și bucoavne, — date
Citeodată-amarului,
Citeodată harului...
Astăzi, cînd îți cînt eu ție,
Mă cioplesc cu poezie.
Româneasca mea iubire
Aripă îmi e prin fire...
Multe lucruri, în lumesc,
Mă năchitastănesc.
Multe ape vor să-mi scape
Către arderile toate.
Multor ploii nu mă învoi,
Și-n al datinei suvoi
Mă înport cuvîntului
Sub mîreașma gîndului...
De din tine mă cunosc
Treptelor acestui rost,
Anton Panne, — mîndrulu,
Dragule și hitrulu...

ILEANA GAFTON

Joc

Imi inchipuim
ac st joc.

Pumnii rămași goi
aveau urme de măr.

Mai țiriu am ascuns în ei
cîteva șoapte.

I-am înlocuit
cu păuni mai departe.

Și-atergînd după lumină
am închis în ei ploaia.

DAN IORGA

Clepsidra unei amintiri

Pași pe nisip

amintiri de scoici și meduze,
sălcii pierdute
prin alt anotimp
rendez-vous între nimeni
și nimeni
vînt mușcat între buze,

pași pe nisip

peșcărișii alungați de furtună,
pași stîngheri
rătăciți
pe o plajă
de brumă.

LILIANA DRAGU

Tablou cu fluturi și oglinzi

altfel ar fi tăcut
luminile candelabrelor de fluturi
altfel s-ar fi topit
nisipul clepsidrei albastre
altfel decît
stolul cucubelor picurînde
dacă clopotul oglinzilor sparte
nu se-ar fi vibrat gîndurile
dincolo de ecou.

LOREDANA-GEORGIANA

DĂNET

Eterogeni

Zbor frînt, cu aripi de oțel
Două picături se preling pe buza ta
Și muguri de flori explodează pe-afară
Liniște întreruptă doar de forma gîndului
Sori închizi în cutii de sticlă

Desen de Aurelia Stoie Mărginean

Și fulgii roșii albăstrec iarbo.
Căci s-au născut poezi.
Versul lor n-are simă, nu are culoare,
E o simplă poezie ruptă din sufletul lor
O reacție dintre sentiment și gînd.

FLAVIUS IANCU OBEADĂ

De rostire

Pe fața ta neștearsă de apă
ruptă din vînturile Sfînzului
coborîndu-se
să-și creeze dorul și griul
cu ulciorul legat în fire blande
de sîrenă își torn
o picătură din cuvîntul
cu gust de naștere
înspire A și Unu —
pas de labădă trecut peste gîtlez
nemurii bole
peste cuvînt — bob de strugure și vin
în cerul gurii tale instalat —
al privighetorii mele de argint...

IOAN RESLER

POMUL

Cel dol au așteptat cît au așteptat și
dacă n-a mai venit nimeni, cînd s-a
făcut noapte, s-a auzit culcat.

Au mai așteptat și a doua zi...
Pe la amiază îl s-a făcut foame. Au mîncat
și ei ce mai rămăsese prin casă, apoi au așteptat
iar.

Dar se făcuse noapte și tot n-a mai venit
nimeni...

Atunci, s-au culcat nemîncați.
A treia zi, înțelegînd că așteaptă zadarnic și
că au rămas singuri, au săpat o groapă în
fundul curții. În ea și-au îngropat toate amintirile.

Apoi, și-au dat seama că rămăsese de
capul lor.
Lă s-a făcut foame, dar nemăgăbind de ni-
cunele prin casă, au băut fiecare cite o cofă cu
ghîr, și, nemăgăbind pe cine aștepta, s-au culcat.

Dimineața s-au trezit și-au testat în tîncă. Le
ghiorțaiu matele... Au privit în jur, dar în
afară de curtea mare și goală, și de căsuța
mică, nu le mai rămăsese nimic.

Atunci au priceput că începuseră grîlile și
s-au scîmpanat în cap...

Ca să scape de grîli, și-au luat fiecare cite o
nevastă și s-au însurat.

Apoi, și-au ales cite o cameră — din cele
două, cite erau. Nevestele îl iubiseră și fă-
cuseră copii și de mîncare din bucătăria dintre
cele două camere, unde socoteau — în gînd —
care din ei înfulecă mai mult.

Cînd au înțeles că așa nu le mai ținea nici
dragostea, nici mîncarea, nici fîcerea, au
ridicat un gard drept în mijlocul curții. Apoi,
au despărțit bucătăria în două, au zidit ușile
și ferestrele camerelor și au făcut altele noi.

Și curtea și casa deveniseră mai mici. Dar
fiecare avea curtea și casa lui — care — acum,
erau una cu spatele spre cealaltă.

Cu timpul, au început să-și întoarcă și ei
spatele...

Atunci, și-au dat seama că s-au instrăinat și
au dat vina pe neveste și copii, care au început
să plîngă că sint nefericiți...

Au decis că trebuie să devină neapărat
fericiți.

Dar, pe măsură ce fiecare își mai zides o ca-
meră, o baie, o terasă, un garaj... fericeala
dar mai ales din noaptea „Astrei”.

Un pom drept, înalt și plin de roade, de care
ei habar n-aveau.

Pomul crescuse normal, dar, din cauza gar-
dului, ridicat atunci în grabă și cam sub, tulpina
era acum în jumătatea unuia, iar crengile atîr-
nau în jumătatea celuilalt.

Si, de aici, a început cearta...
Roadele se cudevauo celui în partea căruia
atîrnau crengile...

Dar, dacă n-ar fi existat tulpina — care era
în partea celuilalt — pomul, n-ar fi existat
nici ei și nici roadele...

Ar fi putut îndrepta gardul. Atunci și tulpina
și crengile ar fi rămas într-o singură parte.

Dar în partea cui?...
Gardul îl ridicaseră amîndoi, cum se price-
pueră, prin mijlocul curții și al atropii în
care-si îngropasera amintirile...

Între timp, roadele pomului se risipeau an
de an.

Dacă îndreptau gardul, și pomul rămînea
numai în partea unuia, înțerna că celălalt a
greșit. Și cum nici unul din ei nu era dispus să
recunoască, roadele se risipeau călcate în
piciorare, putrezind, neculete de nimeni.

După un timp, și-au dat seama că pomul
strînge, între rădăcinile sale adînci, toate amîn-
tirile lor, care nu mai puteau fi împărțite.

Este aici, poate, o modalitate jurnalie-
ră de anchetă. În linia lui Adrian
Dobotaru, dar aplombul scenic se do-
vedește bogat în resurse. Merit im-
portant îl revine, desigur, și regizoru-
lui Eugen Mercus care a imprimat
spectacolului ritm și a subliniat discret
morală.

Cea mai recentă premieră este co-
media binecunoscută „Omul care a
văzut moartea” de Victor Eftimiu. La
tot ce stiam despre piesă, tîna răz-
zoare Carmen Vestemănu, în debut
la Brașov, nu a adăugat mai nimic.

Comedia, alfel zis, se produce cu de la
ea putere, cum a scris-o autorul ei cu
vreo șalzei de ani în urmă. De obser-
vat, numai, că satira este încă vioaie.

În așteptare, adică încă sub „tipar”
regizoral, se află una din lucrările
pline de har ale lui Bulgakov, „Casa
Zolotar”. Avem toate speranțele într-un
spectacol pe măsura însușirilor de ex-
cepție ale piesei.

Ermil Rădulescu

teatru

Premierele stagiunii

Indiscutabil, interesul pentru teatru la
Brașov este considerabil. Nu întîmplător,
de pildă, aici a fost inițiată manifes-
tarea de rezonanță națională, „Zilele
teatrului contemporan”, o nouă
editie avînd loc chiar în acest an. Ma-
nifestarea cu pricina este benefică în
cel puțin două sensuri. Mai întîi, încu-
rajează cultura teatrală locală, impli-
cînd dezbateră profesionistă a feno-
menului scenic și dramaturgic, iar în
al doilea rînd, pretinde teatrului gazdă
o stăchetă repertorială ridicată.

Astfel, la Brașov, putem spune că
s-a jucat Shakespeare și Cehov în
mod curent, cele două spectacole ale
marelui Will, „Troilus și Cressida” și
„Cum vă place” însemnînd, după opinia
mea, momente importante ale stagiun-
ilor din țară.

Dar orientarea repertorială a mers
cu predilecție spre dramaturgia autoh-
tonă contemporană. Și dacă am des-
prinde preferințe anume, constante în
timp, acestea s-ar opri, fără îndoială,
la D.R. Popescu, Paul Everac, Tudor
Popescu. De exemplu, celui dintîi i
s-au montat lucrări în premieră abso-
lută, ampla piesă „Mormintul călăre-
tului avar” beneficiind de un spectacol
de referință, în regia lui Mircea Ma-
rin. De largă audiență la public s-au
bucurat, totodată, și partitura de lui
Tudor Popescu, „Jolly-Joker”, „Dul-
cea ipocrite și bărbatului matur”,
„Milioniarul sărac”, toate depășind cu

mult suta de spectacole. Aceste sim-
patii, însă, nu au funcționat exclusiv-
zînd lumina rampei montări după
piesele mai tuturor dramaturgilor con-
temporani: Marin Sorescu, Dumitru
Solomon, Gellu Naum (cu a „Incu-
șă”), Ecaterina Opriș, Teodor Mazilu,
Ion Brad, I.D. Sirbu, Dan Tărbăla.

Stagiunea încheiată și cea abia în-
cepută au înregistrat, e drept, unele
ezitări repertoriale, explicabile și
printr-o „criză” de regiști survenită
destul de brusc. Zăbovim, citeva clipe,
la spectacolele cele mai recente. O
piesă este datorată dramaturgului bra-
șovean Dimitrie Roman, la a patra
leștre în lume în orașul de bastiină. E
vorba de „Vînătoarea de berze”, regi-
zată de Mircea Marin și scenografiată
de Florin Harasim. Lucrarea, cu o
deschidere de rază poetică, angajează
un coloziv liric (pe alocuri sentimenta-
l) despre cîntecul de fiecare zi și
despre răspunderea morală față de
cele noștre cele mai mîrînte sau
aparent mîrînte. Din acest punct de
vedere avem a face cu posibile fatete
ale repercurșunilor generate de ges-
turile necegetate. Personajele se im-
part în brutali și victimele lor. Parcă
parcă pe undeva se auzi ecouri mazi-
lene. Regizorul denucează suma de
traectorii ca pe niște săgeți otrăvi-
toare, recurgînd la surde lăbțuri de
replici, pină la înghețarea singelui în

muzică

Un bogat afiș muzical

Acum o sută zece ani răsunau la
Brașov primele acorduri ale unei or-
chestre simfonice. Se împlinea un
vechi deșiderat al Brașovenilor suto-
le de ani de tradiție muzicală, transmisă
din generație în generație, din tată în
fiu, din dascăl în discipol — aceea de
a avea o orchestră simfonică perman-
entă în orașul care făcuse fală cul-
turii românești. În acești o sută zece
ani, viața muzicală brașoveană a cu-
noscut evenimente deosebite. Galeria
unor muzicieni iluștri ca George Enes-
cu, Richard Strauss, Felix Weingart-
ner, Pablo Casals, Jacques Thibaud,
Wilhelm Kempf, Edwin Fischer, Gas-
par Cassado, Constantin Silvestri, Al-
fred Alessandrescu, George Geo-
rgescu, care au colaborat cu această or-
chestră — este impresionantă.

Se continuă azi cu succes tradiția
seculară a lui Anton Brăndner — cit-
tozul acestei orchestre și mai ales dis-
mensiunile înfăptuirii lui Dinu Ni-
culescu, valoros muzician sub conduc-
țerea căruia orchestra a cunoscut
bucuria unor mari realizări artistice.

Acum, orchestra simfonică a Filarmo-
nicii „Gh. Dima” Brașov se prezintă ca
un organism artistic puternic care și-a
creat un frumos renume pe plan na-
țional și internațional. Măturile sint
premiile cîștigate la toate edițiile Festi-
valului național „Cîntarea Româ-
niei”, discurile înregistrate la „Elec-
treocord”, sutele de minute de muzică

înregistrate la Radio și Televiziune,
participările în Festivalul internațio-
nal „George Enescu” și în cele 18
edii ale „Zilelor muzicii de cameră”,
de la Brașov, turneele întreprinse în
peste 15 țări și mai ales cei peste
60.000 de auditori care pășesc anual în
sala de concert.

Publicul brașovean este entuziasat,
este hrănit din plin cu marea tradiție
și dacă Filarmonica a reușit de alții
ani să-l păstreze și să-l cîștige în-
seamnă că muzica le-a fost oferită cu
mare putere de convingere, de acest
colectiv care a dat dovadă de multă
seriozitate, pasiune și dăruire artistică.

De peste două decenii la pupitrul
orchestrei se află dirijorul I. Ionescu-
Galați care s-a arătat un demn conti-
nuator al înaintașilor săi. Artist de
rară sensibilitate și rafinament pasio-
nat și ambicios, I. Ionescu-Galați a
reușit să realizeze, cu acest tînar și
prețios colectiv, concerte de valoare,
clipe ce au atins perfecțiunea, mo-
mente de sîrbătoare și de mari satis-
facții artistice.

Este greu de cuprins activitatea afi-
de complexă a Filarmicii brașovene
care se diversifică pe planuri multiple.
Pe de o parte ea constituie o școală de
educație și formare a publicului, pe de
altă parte este un lăcaș de propagare
a muzicii românești și nu în ultimul
rînd un centru de promovare și încu-
rajare a tinerilor muzicieni. Toate

MIHAI DEȘELARU

Necunoscutul

Sufletul suspendat de un tren,
înălțînd aură simbioțoare,
seara fillie rețezat
pe-un peron amuțit de plecare.

Nu se mai opreau vag. anume triumfătoare,
scadată și scrisă pe ș-mulzeau
la execuția dînzului o singură mișcare,
arterele vălîndu sub roți tresăreau.

„dată aburul înecîndu-mi viața,
licăvîr sîrmei și nimc.
Doamne, cîtă tăc. re strătuțoare
pentru o ființă mai plîpînd un pic !

Ți se rotea imaginea pe îndepărtare,
albe drumuri de spăimă o aprindeau.
Ardea scara vagonului 2 de chemare
și brațele mele nu ajungeau.

Buzele cu vîntură-nfioreare,
a cui răsufare mă vrămușete cu vid ?
Eu sint Necunoscutul, gol de-nfățișare,
mă calcă trecătorii prin ploaia de acid.

DUMITRU STĂNESCU

Patrie

Cu brațele-ncearcă să treci mai departe
Și privești împlin-o în lumină,
Numai pietrele dorm, cînd sună cocoșul,
Rămîne somnul singura vină ?

Să trecă cei ce cred în speranță !
Cu cei tari să-aiuni în cerc, la un semn,
Lasă pe alături, fără îndemnuri
Acele neliniști din cruce de lemn.

Și sapă în piatră o apă deschisă,
Să prînz, între gene, o ciurdă de vreri,
Mai cerne nisipul, din palmele albe,
Cînd pinea se coace în trecutele ierni.

Nu pleacă cocorii cu-ariplie frînte,
Toamna se vrea din zbor să pornească,
Ca-i spart din lutul greu al tăcerii
Nu-ncepe în ziua cu miezul de iască.

De ce să-ntrîbi mînjii de unde răsună
E-n tine și arcul și săgeata dintîi
Întînde decîl mina și prinde albastrul
Din vreme, și pune-i să-și stea cîpătîi.

IOAN GLIGA

Piinea

Mă plec în fața ta, trudită piine
Ca-n fața unei cupe cu rouă de izvor
Iar de te frîng la masă, mi se-nfioră mina
Precum o bruscă arză pe-o gură de ulcior.

Și ori ca o jertfă de datină străbună
Cînd trupul cald al piinii în jur ne-a adunat
Și aburi calzi se-nalță amîrosind a noști
Și-a primăveri cu soare-n grădînile din sat.

Și te revăd în brazdă: sămîntă și nădejde,
Jăratec aruncat din palmă țărînească,
În fiecare bob multiplicînd un chip
Și-un picur de sudoare și-un gînd
să încolțască !

Imi luminează-n suflet bălăntoritul drum
Pe care prea puțini îl știu sau îl visează ;
Puțini știu că zăpada fîinii e din zori,
Din orșită de soare și ziua ce-nnoptează...

CAMELIA ONCIU

Ca arțari

Polțim, acum vom vorbi despre cuvintele mari,
E acordul meu și-o ta e vrerea,
Ca simplu e, în fond, să compălim tăcerea,
Cînd dispărem ca oamenii și ne regăsim
arțari.

Vom crede că sintem aproape o pădure,
O nouă existență legată de pămînt,
Și nimeni împotriva, decît un dor de vînt,
Nu teama de urit sau de secure.

Și timpul dacă vrea mă mai reține,
Pe scoarță fructe-mi pun ca o regiună
Și mă ouzi foșnind la rădăcină,
Prin crengi obna hrîndindu-mă cu tine.

Din doi arțari creșcuți la mine-n gînd
Rămîne o îmbrățișare veche,
Și în fotolii așezate nepereche,
Ne intrăpăm ca oameni prea curînd.

Pe limba copocilor amului, ne ajunge
Și totuși vorbim, noiba șite, orice.
Întrebări se pot pune: cînd undă 1 de ce ?
Și toate mă opresc încercînd să mă alunge.

acestea se îmblîn și dau naștere unei
stagiuni care se dorăște a veni în in-
timul nostru preferințelor variate. A
unui public entuziasat și care iubeste
MUZICA. Este o vrajă care-și men-
ține puterea de seducție, cu condiția
însă să fie oficiată cum se cuvine. Și
aici meritul este în primul rînd al or-
chestrei, apoi al dirijorilor și solistilor
și bineînțeles al repertoriului.

La pupitrul orchestrei simfonice a
Filarmicii din Brașov se perindă
anual, pe lingă cei doi dirijori perma-
nenți — I. Ionescu-Galați și Răzvan
Cernat — venit mai de curînd la pu-
pitrul orchestrei brașovene și care a
dat dovadă de multă seriozitate — di-
rijori de frunte din țară și oaspeți de
peste hotare. Deasemeni, pe lingă so-
liștii de renume din țară, anual sint
invitați solisti consacrați sau mai ti-
neri de peste hotare. În ce privește
repertoriul, Filarmonica brașoveană
promovează creații valoroase din mu-
zica românească și bineînțeles capod-
perlele muzicii universale — de la mu-
zica clasică, pină la muzica con-
temporană.

Calitățile artistice și entuziasmul
acestui minunat colectiv îmbinate cu
priceperea și perseverența noului di-
rector Nicolae Bica sint gîrul unor
realizări artistice tot mai frumoase și
bineînțeles a unor săli tot mai pline
de public și de aplauze.

Și vorbind despre arta sunetelor la
Brașov, numim imediat și Teatrul Mu-
zical, din repertoriul căruia nu lipsesc
opera, opereta musicală, spectacolul
de estradă. Colectivul s-a întîrînit per-
manent, la această oră nume ca Felicia
Filiu, Cristina Soreanu, Liliana Dum-
trache, Ana Dămăceanu, Marcel Ză-
nescu fiind binecunoscute în țară, în-
cununate cu premii importante.

Steluța Mitu

mihnea gheorghiu

PRIMUL TANGO

Simplonul Paris — București oprea la Lausanne apoi la Milano și Venetia, ca să intre, după o noapte de drum, în cimpia jugoslavă. Odată cu Dan Grigoriu se urcase la Lausanne și ziaristul olandez, doritor să apuce o săptămână de vacanță la Lido, Venetia, după o lărmă și o primăvară fără soare. Au obținut locuri în același wagon-lits și au putut să-și omoree plăcile călătoriei, povestindu-și din aventurile inevitabile ale profesioniilor lor, mai cu seamă în vremuri tulburi ca acestea.

Acum dejunau împreună, privind pe fereastră peșajul însoțit, cu verzi podgorii și pomi fructiferi gata de cules, case albe cu acoperișuri de oiane portocalii și deflarea stațiilor prea mici pentru un tren ca acesta, din identitatea cărora nu rețineau decât una și aceeași inscripție: „Escitia”, evocând anecdota cu turistul conștiincios care nu știa că însemnează „iesire” și că de-a zvon pe hartă localitatea asta.

Se încrușau în drum cu trenuri militare încărcate cu tancuri, piese de artilerie acoperite cu prelate noi și trupe proaspete de bersalieri, pentru frontul balcanic.

— Crezi că vor ataca și Grecia, domnule Grigoriu? — Dacă o fac, Anglia va declara război Italiei. Ducele nu va putea, dacă ia în serios garanțiile britanice.

— Asta înseamnă că și vacanța mea este garantată, conchise glumeț neerlandezul. — Pentru ce? — Pentru că, după ce ai spus „mamma” Buonaparte.

La Mestre au schimbat trenul călătoriei pentru Italia de miazăzi; apoi în gara Santa Lucia coborâră cel pentru orașul din lagună, asaltat la iesirea de pe perane de gondolieri și de plozi vaporizatori în direcția ostroavelor cu nume faimoase: Murano, Burano, Torcello și insulei alungite cu fața la Adriatică, mondena Lido, cuibul nobililor din „Moartea la Venetia”.

Peste puține ceasuri trecură și de Trieste în zona jugoslavă a Istriei, unde Dan Grigoriu auzi în sfârșit cu urechile lui cum sâșie dialectul istoric al limbii sale natale, priel de a medita o dată mai mult la fortuna romantică a estice. Înțese din vorbele unora dintre acești localnici fraterni că mai departe, spre Zagreb, linia ferată ar fi primeduită de „ustazi” lui Ante Pavelić, organizația secretă a naționalismului croată care opera pe aici venind din Italia, Austria și Ungaria, stipendiată de Axă ca să destabilizeze regatul jugoslav, după ce îl asasinaseră pe regele Alexandru, la Marsilia, cu cinci ani mai înainte. Serul de tren îi dădu însă toate asigurările că aceste evonuri sînt nimenite. Simplonul era cotat ca un tren internațional fat de care, de cînd circula dinul pe linia asta, teroristi n-au manifestat niciodată vreun interes.

Din garnitura inițială se detașase, vna aici, aproape jumătate. Rămăsesse cu cinci vagoane clasă, vagonul restaurant și un singur vagon de dormit în care fuseseră transbordate persoanele cu destinația București, dintre care una ocupa acum cusa vecină, a glandezului coborât la Venetia. Dan Grigoriu îl ascultase vorbind cu însoțitorul vagonului, la început frînzușe, apoi în limba germană, — aproape fără accent — și afia fără să vrea că însoțitorul era austriac și că „Anschluss-ul” l-a surprins în Franța unde s-a și înecat, rămînind în continuare angajat la Compania Internațională de Wagons-Lits. Mai puțin afia că, întâmplător, același angajat însoțea și la București spre Paris, cu două săptămîni mai înainte.

Vocea străine semăna incredibil cu una foarte cunoscută, dar pe loc nu și aduse aminte a cui putea fi.

Ațipse cu gîndurile respite, cînd sună clopotele picolo-ului de la vagonul-restaurant care invita stimatii pasageri la cină. Ca și la „Orient-Express”, călătorii înscrisi pentru întregul traseu aveau rezervat și locul la mese, sau mese separate marcate cu cartonașe. Selecția se stabila la plecarea trenului, contra unui mic supliment la bilețul de wagon-lits. Restul pasagerilor își așteptau rîndul ca să-și plaseze Oberkellner-ul vagonului pe măsură ce se eliberau locurile.

Seda singur la masa lui de lingă fereastră, cu scaunul din față fără ocupant. Își comandă un aperitiv, cînd cîntărețul îl întrebă respectuos dacă pe locul liber de dispus să primească o doamnă din România, Consimți, bineînțeles, ridicîndu-se politicos ca s-o salute și rămase literalmente cu gura căscată: — Albu Victoria? Ce... e... surpriză! — Era caraghios și ea îl îmbrățișă rîzînd fericită.

Nu mai rămăsesse nimic din mica activitate sindicală a școlărilor lui de altădată. Arăta ca o autentică partiziană, atrăgătoare și elegantă, cu părul ei de pal cu bururi de dantele, peste cofaura „à la garconne” pieptănată savant ca să-și pună în valoare fruntea luminoasă, ochii adînci, cu gene lungi arculate și gura carnătată discret. Purta o bluză de bătă model „Molyneux” la o fustă scurtă de bourette cu cordoan lat de sport, pantofi și poșetă de culoare deschisă și o esarfă de voal asortată toaletei de sezon. Înca, jenat, s-o mai examinase; privind-o în fața simți că, dimpotrivă, Victoriei îi

facea plăcere să o redescopere ca femeie. — Nu mă învîți să iau loc? Știu, mai întâi, să facem cunosțință? glumi ea cu un suris anume.

Se așezară, nelocînd să se privească intens și el îi primăse mișcările între-ale lui, izbutind în sfârșit să-și adreseze o propozițiune ca la o oneră, de o banalitate care-i făcu să izbucnească amindoi într-o cascadă de risă.

— Ce frumoasă ești, draga mea! — Cînd se potoliră, Victoriei îi rugă să comande și pentru ea ce-i place de pe lista de bucate. După ce Ober-ul se retrase, îl apostrofă în glumă, cu o cochetărie mimată: — Abia acum ai observat că sînt frumoasă? — Ești un bărbat prea distrat, Grigoriu Dan!

— Nu „observase” intr-adevăr pînă atunci, fiindcă era așa cum era, dar și pentru că feminitatea ei autoconșurată lineea de un fel de orgoliu de a nu se exhiba ca într-o vitrină de păpușă, rezervînd bărbatului așteptat bucuria de a o descoperi, dacă dorește și dacă o merită. Nu era ca un fluture ieșit din crisalidă la chemarea primăverii; această metamorfoză părea inadins pregătită, ca într-o piesă de teatru în care rolul impune acțiunii să-și schimbe costumele și firea de la un act la altul și intră în pielea eroinei fără să se mai prefacă. Nu pentru dînsul devenise ea acum o altă femeie. Numai un joc al întâmplării îi reunise în trenul acesta, deci transformarea ei se produsese mai dinainte. Pentru ce și mai ales pentru cine?

Pentru un alt bărbat, desigur, mai puțin distrat decît el? Șarpele detestabil al geloziei îl mușcă din nou și îi savură veninul, ca o bine-meritată pedeapsă.

— De unde vii? o întrebă el, foarte curios. — Ea bănuia de ce o întrebă și păstră același ton degajat. — De la Paris. Încă de rîndul trecut am băgat de seamă că acolo moda la femei e obligatorie, ca uniforma la militari. M-am îmbrăcat de acasă, după reviste.

Nu-și putea dori o explicație mai reconfortantă și se desăfușă în laude și complimente. — Își împărtășiră pe îndelete, impresii turistice din voiajul fîcărui: locuri pitorești, muzee, spectacole. La Paris ea a auzit-o pe cîntăreata Edith Piaf și a văzut un film frumos și trist cu Michèle Morgan. O prietenă i-a spus că seamănă cu ea, în primul rînd o atrăgea însă spectacolul străzii, lumile metropolei. O intrigau animația și indiferența trecătorilor, bogăția și sărăcia. În contrast mai evident decît acasă în „micul Paris” de la portile Orientului. Francezii se pregăteau să sărbătorească în vara aceasta, cu mare fast patriotic, a 150-a aniversare a căderii Bastiliei. Nu se temeau de nemici: aveau linia Maginot și infanteria lor invincibilă: „les boches” on les aura!

Domnișoara Albu se întorcea de la „Confederația mondială pentru apărarea păcii și democrației”, unde cunoscuse oameni de seamă din multe țări și chiar din America. Un quaker din Ohio, citind-o pe doamna Roosevelt, a spus acolo că „deci să blestem întinerul, mai bine să aprinză măcar o lampă” recunoscînd că izolaționalismul american oțerea prea puțin speranțe naționaliștilor amenințați din Europa, de unde puseseră ochii mai puțin pe războiul ale omenirii. Victoriei era mîndră că marea demonstrație de la București la care participase și dînsa și cu care se încheiasse congresul național al breslerilor, fusesse apreciată de toți membrii conferinței pacifiștilor ca o dovadă a voinței României de a rezista efectiv acestor amenințări.

El îi povesti cîte ceva despre cele văzute și auzite la Londra, pomenindu-i în trecers și de congregația prietenilor quakeri din St. Martin's Lane.

— Sînt oameni dîști și interesanți în felul lor, interveni ea. Omul acela mi-a descris cum a trăit el moartea. A murit clinic și a învîtat a treia zi, în coșciug. Zicea că lumina zilei i-a părut noapte față de lumina în care trăise dincolo de viață. Tu crezi în nemurirea sufletului omenesc, în reînvierea mortilor?

Nu-i trebuia chiar în serios, dar era evident că experiența quaker-ului o impresionase. — Karl Marx ne învîță să nu credem, Și îi dau dreptate cînd mă gîndesc ce-ar fi dacă s-ar trezi și el din morți, acolo unde se află, în cimitirul din Higggate. Pentru că i-au immortalizat între nobilii sosi, Jenny von Westphalen și slujnica familiei, tîndră și prea credincioasa Helene Demuth, căreia focosul „maur” i-a făcut un copil din flori pe cînd scria la „Luptele de clasă din Franța”. Știai asta?

Nu cunosteam acest capitol din biografia lui, recunoscu Victoriei, nîtel socată. Și ce s-a întîmplat cu copilul acela? — Cu Freddy Demuth? L-a crescut discret Engels și a murit de bătrînețe, ca simplu muncitor manual. Învațăți, învațăți, învațăți, dragi copii!.. Viața și mai cu seamă moartea ne rezervă în permanență surprize.

Trenul se apropiase de stația stației Zagreb, cu legătura și zgornotul obișnuit al acestor și macazelor schimbate la intersecția liniilor de cale ferată.

Un bubuit puternic veni dinspre locomotivă, luminînd într-o străfulgerare două marfare trase pe liniile laterale și zidurile afumate ale antrepozițiilor. Cu un șulerat asurzitor, trenul se opri brusc cu roțile lunecînd întepenite pe sinele unde. Călătorii se agătară de mese și scaune, citeva frapiere și carafe se răsturnară pe fețele de masă, din nisa de serviciu a vagonului sticle și pahare se auziră cîzînd în tîndăci. De afară răsunară glasuri înfricoșate, apoi ordinea gurală ale unor comandanti militari, sosiți în pas alertă cu plutonul pentru paza garii.

Un tînar ofiter cu mustăcioară intră în vagon, ca să comunice stărilor pasageri că din motive de forță majoră călătoria lor se întreprinde aici, pînă la noi ordine. Erau rugați să se transporte în oraș, unde direcția hotelului de lux „Esplanada” le va asigura, în contul Companiei Internaționale, toate serviciile pentru această noapte, inclusiv micul dejun de a doua zi, cînd sperau că se va restabili linia întrupută de atenuat terorist. După iesirea oîlțurului, seful marelui veni cu știrea că bomba care explodase nu stricase decît o sină și citeva traverse, a căror reparație nu va dura mai mult de șase ore. De acord cu colegii săi, — Ober-ul vagonului restaurant și angajatul de la Wagons-Lits —, el îi asigură că serviciile de rezervă vor funcționa normal și că toată noaptea barul va rămîne deschis, consumabile fiind „gratios oferite de Companie”.

Încă traumatizati de spamele atentului, mulți călători ascultară sfatul ofiterului și luîndu-și în valizele de mină obiectele prețioase, urcară în trăsurile spre hotelul „Esplanada”, reputat de altfel în Europa centrală pentru confortul aristocratic al casei și calitatea bucatăriei. Mai puțin de o duzină dintre comensali aleseră aventura de a rămîne pe locul accidentului. Dan și Victorie se declarară soldați cu ei și cu aventura.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos-Aires, uita mandolinistilor din cartierul italian poreclit „Republica de la Boca”.

Se servi șampanie pentru toată lumea. Un tenor argentinian îl turneă prin Europa și aduse bandoneon-ul din cabină și deschise balul improvizat cu languosul „Caminito”, ultimul tango la modă, despre un îndrăgostit solitar ce revine pentru ultima oară pe ulicioara uitată de vreme pe care altădată trecuse cu iubita lui:

„Caminito que el tiempo ha borrado que juntos un día nos vimos pasar he venido por ultima vez”

Începu și dansul. Melodia toată în pași tango-ului evoca o plimbare sentimentală pe străduța Caminito din portul Buenos

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A CULTURII ROMÂNE

HAȘDEU LA 150 DE ANI

Redescoperirea istoricului

În decurs de o jumătate de mileniu, în țara Moldovei de cind s-a început Mare și pînă la monumentul tratat Istoria militară a cuceririi omului (din care au apărut pînă acum cinci volume, ducind expunerea pînă la Marea Unire din 1918) a înflorit pe meleagurile noastre una dintre cele mai originale, mai bogate și — prin personalitatea de felul lui Dimitrie Cantemir, Nicolae Bălcescu și Nicolae Iorga — mai influente școli istoriografice europene, a cărei trăsătură caracteristică constă din îmbinarea, în deplină armonie, a unei linii de dezvoltare organică, generată de realități și experiența autohtonă, cu o permanentă deschidere spre sursele imoarte și protoistorice, etnologice și stilul; oferite de contextul universal în permanență evoluție.

Privit din această perspectivă multiculturală, B. P. Hașdeu ne apare ca reprezentant deplin al epocii moderne a istoriografiei noastre, fondată pe temelia edificată de înaintași — opera lui D. Cantemir ocupă aici un loc central — și continuată de generația Revoluției de la 1848 și a Unirii din 1859. O nouă latură a pămîntului românesc își trimite sora în panteonul fauritorilor conștiinței de sine a poporului român, aici Hașdeu datorită însușirilor sale intelectuale testate dintr-un unu-va inscripționat în galeria numită de G. Călinescu a „eterilor nostri păzitori ai solului vesnic”.

B. P. Hașdeu stabilește în cultura română o nouă măsură a genului național, cum înaintea lui o făcuse numai Cantemir, despre care G. Călinescu spune că „D. Cantemir, noi simbolizăm nivelul vechiului cârțur român”. La fel, prin Hașdeu, conștiința românească a reușit pentru prima oară să-și facă o idee despre ce este, despre ce poate fi **cârțurul român modern**. Pentru ca imediat după aceea, prin Eminescu să dobîndească deplină imagine a forței de creație a neamului nostru. S-a arătat — și nu este cazul să o repet — ce și ci dătoază monumentalizarea genului eminescian exemplului, prezenței în scrierile hasdeiene, după cum s-a subliniat, nu o dată, de la Mircea Eliade acum o jumătate de secol, pînă la esecul din zilele noastre, în ce măsură Hașdeu a devenit matricea generatoare și baremul ambilor pentru întreaga cultură română ulterioară. Incomod pentru mulți dintre contemporani, Hașdeu a fost, tocmai datorită genialității sale științifice, un act de revoluție de epocă intelectuală, strîmînd și obligându-l, prin puterea exemplului, să se autodepășească pe Xenopol, Onuș și N. Iorga, în istoriografie (unde-i pregătise drumul lui Părvan prin celebrul articol *Perit-au dacii?*), pe Ion Bogdan, în etimologie, pe Alexandru D. Xenopol, în etimologie, filologie și lingvistică. Pentru a înțelege sensul afirmației noastre trebuie avut în vedere un aspect important, legat de destinul personalității și opereii hasdeiene: deoarece prezenta sa în contemporani a fost deosebit de puternică, amputarea lui împingându-l adineuri și vizibil asupra celor mai de seamă personalități, obligându-l pe unii la declarații publice de recunoștință, tocmai fiindcă debitorii erau mulți, și, nu de puține ori, deopotrivă de savanți în științele profesate, iar măcar unul deopotrivă de genial — ne referim la N. Iorga — care, așadar, hotărînd pentru mulți decenii soarta postumă a moștenirii științifice și artistice a lui Hașdeu, Pur și simplu din toate direcțiile, și-a pus amprenta în numele unui scientism învocat în mod energetic. Istorie, filologie, folclor și, în cele din urmă, etnologie, toate se pare a fi un mit ce nu rezistă criticii, acreditînd imaginea unui Hașdeu fantast, „romantic” în sensul rău al cuvîntului, apucîndu-se de toate și neducînd pînă la capăt nimic, dar mai ales un personalitate care asupra gloriei prin scrierile sale a înțeles să-și adauge și ignorîndu-se faptul că el este autorul a ceea ce a fost numit „decalogul științei istorice românești”, proclamat ca cea mai pură atitudine de școală critică. Obisnuitul „purgatoriu” ce însoțește dispariția unor personalități ce au dominat vremea lor, pînă la cei din deceniile următoare, s-a transformat în cazul lui Hașdeu (ca și în cazul lui Alexandru D. Xenopol, într-un supărat proces de depreciere, chiar de denigrare, din care cultura română a avut de pierdut în primul rînd, Opera lui Hașdeu a fost practic scoasă din circuit, reducîndu-se la un statut de editare a două titluri ce aparținuseră exclusiv programei școlare: drama *Răzvan și Vidra* și monografia *Ion Vodă cel Cumplit*. Tot ce putea să dea o idee de ansamblu despre bogăția și varietatea genului hasdeian a fost împins în umbră, pînă ce, la cei din deceniile următoare, la începutul anilor '70, directorul Culturii Naționale și apoi al Fundațiilor, academicianul Alexandru Rosetti, tânărul Mircea Eliade (avea 30 de ani cînd i se tipărise cele două volume ale ediției de *Serieri literare, morale și politice*) reintroduc, spectaculos, în viața culturală hasdeiană în paginile *Studii de folclor*.

Totuși, această editie lăsa pe dinafară exact acele opere cărora Hașdeu le-a imprimat cel mai mult măreția genului și imensele resurse ale erudiției sale, așa încît, în 1968, după alte trei decenii, făcîndu-se cîntecul *Edițiilor Hașdeu* se încheie la conștința „intîl”, că asistăm la o variație continuă de titluri, care face imposibilă opțiunea cititorului nostru pentru o anume ediție fundamentală, unde să găsească tot ce-i trebuie. În al doilea rînd, că acest Hașdeu readus în actualitate este, cîm cucerirea în cea mai mare parte la beletistică, și de statură lui colosală se profilează nu în literatură, ci în istorie, filologie, lingvistică, variații în cerc închis, așadar, nici *Istoria critică*, nici *Magnum Etymologicum*, nici *Cuvintele*, nici excepționalele sale studii asupra culturii vechi române, care au intrat cu adevărat în raza de cercetare și editare a opereii hasdeiene. Și îndemnul: „recitarea la descoperirea „ceiului Hașdeu”, care așteaptă încă, editorial vorbind, în umbră” (vezi Dan Zamfirescu, *Accente și profile*, București, 1983).

Am citat cel mai bun exemplu de unu-va a ceea ce se poate și se poate să însemne ultimele două decenii pentru redescoperirea, în dimensiuni reale și în semnificațiile lor profunde, a unei personalități, cit și a opereii hasdeiene. „Dezgonarea” lui Hașdeu (din păcate termenul nu este deloc exagerat) în ceea ce are el mai valoros și în ceea ce-i impune ca pe o personalitate de talie europeană, precursor incontestabil al unor întregi direcții de cercetare, a înțeles „la modă” abia în timpul din urmă, este în întregime opera epocii noastre, a epocii numite pe bună dreptate în numele celui care a făcut posibilă toată această restituire a valorilor românești.

În cele două decenii care au trecut de la constatarea citată au fost readuse în circuitul valorilor, prin excepționalele ediții critice îngrijite de specialiști, cele mai monumentale și pretioase a doua jumătate de secol de necunoscut decit în edițiile de autor: *Etymologicum Magnum Romaniae* (ed. Grigore Brăncuș, 1972-1974), *Cuvintele den bătrîni* (ed. G. Mihăilă, 1983-1984), *Istoria critică a românilor* (ed. Gr. Brăncuș, 1984). Au fost publicate în 1973 două pretioase volume conținînd *Serieri istorice*, îngrijite de Aurelian Sacerdoteanu și *Studii de folclor* (ed. Nicolae Bot, Cluj, 1979). Deși aparțin într-o colecție școlară (*Lyceum*) editată de A. Sacerdoteanu este o publicație de referință prin calitatea și, deocamdată, este unicul loc de unde cititorul are cunoștința de cele mai importante studii și articole.

Cu toate aceste realizări de excepție pe plan editorial, și în pofida faptului că *lingvistul și filologul* Hașdeu a fost pe deplin descoperit și asezat cu argumente preponderante în galeria marilor lingviști ai lumii (descoperitor fiind Th. Capidan, înainte de război, dar cel ce a avut curajul și autoritatea instituțiilor lui Hașdeu ca lingvist de valoare și importantă univer-

sală a fost academicianul Alexandru Rosetti, în vremea noastră), istoricul de tot atît de mare anvergură, care este B. P. Hașdeu, își așteaptă depina cunoaștere și recunoștință. Fără îndoială, în imensa sa erudiție, în deplină conștiință a ceea ce gîsim sintetizat toată mentalitatea și toate reproșurile aduse lui Hașdeu în decursul timpului) ca aceea formulată cîndva de P. P. Panaitescu: „De la Hașdeu nu ne-a rămas nici o idee generală asupra poporului nostru, acest om care trecea drept genial, pentru că o spunea el, a crezut că genul conștință a a descoperi prin intuiție faptele pe care nu ni le dau izvoarele istorice, nu în a lega într-o sinteză faptele cunoscute... Istoria scrisă de Hașdeu este practic stralucitor arătat în ochii admiratorilor de descoperiri senzaționale, titluri senzaționale, lipsă completă de spirit autentic, stil pompos și de prost gust” (cităm după Lucian Boia, *Evoluția istoriografiei române*, București, 1976, pag. 169). Dar este de ajuns să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate planurile) și nici pe Vasile Părvan, urmașul direct, și cel mai mare, în restituirea dărilor conștiinței naționale. După cum este suficient să deschidă cineva *Enciclopedia istoriografiei românești* (București, 1978), la numele lui Hașdeu, pentru a-și da seama cîte mai sînt încă de spus despre acest mare istoric, fără a cărui prezentă în dezvoltarea istoriografiei românești nu i-am fi avut, așa cum și stim, nici pe Eminescu (în postază sa de istoric, tot atît de mare ca aceea de literat, după însuși atestarea lui N. Iorga), nici pe Nicolae Iorga (continuatorul său pe toate

Privighetoarea Spaniei

Sint peste cincizeci de ani de cind, intr-o noapte de vara, noaptea constitutiei umane, „privighetoarea Spaniei”, cum a fost numit Federico Garcia Lorca, era ucis mesteles; poetului Vietii, al Dragostei si al Mortii i-a fost dat sa traiasca moartea asemenea tragicii sai eroi de poem al caror sfirsit il cinstea ca pe o presimtire a propriului destin.

zenta, fara trecut sau viitor, plinset, cind si culoare sub forma ne-spusului, a contrastului cu viata, a banuiei devenite certitudine in final: „Verde, cit de drag mi-esti verde. Verde vint. Si ramuri verzi. / [...] parul verde, verde fața, / cu ochi de argint, ca ghilala.”

REVISTA STRAINA

„DESPRE CICATRICELE MEMORIEI” este titlu sub care revista praghna „Tribuna” publica o convorbire cu regizorul sovietic Ienghis Lougans, realizatorul filmelor „Kuganintea”, „Copacul domnului” si „Cainia”.

O VOCE AUTENTICA A POEZIEI TURCE

• Nascut la Istanbul (1935), Kemal Ozer a studiat la Facultatea de Limba si Literatura Turca a Universitatii din același oraș. In anii studentiei a inceput sa lucreze la ziarul „Cumhuriyet”. A fost unul din intemeietorii revistei „a” (1956-1960) dupa care, intre anii 1965-1967, a scos revista „Sirr Sanati” (Arta Poeziei).

cele zece culegeri de versuri publicate de-a lungul anilor. Critica de specialitate a primit acest volum ca pe un eveniment literar deosebit de important. Citeva aprecieri ale artei poetului Kemal Ozer sint edificatoare: Hasan Izzettin Dinamp — „Kemal Ozer nu foloseste un lirism oarecare menit sa innoaie inima ci el patrunde cu mintea si in sufletul omului pe care il incalzeste si da putere gindului”; Atilla Birken — „Una dintre cele mai semnificative trasaturi ale poetului Kemal Ozer este simplitatea si maiestria cu care utilizeaza limba, creind un ritm și o muzicalitate aparte.”

KEMAL ÖZER

Fotografie de Cem Hünükbek

Cind privești la stele

Cind la ceas de noapte, mă strecoz pe balcon, și privesc îndelung prima stea ce mă-nîmpină gîndul tuze spre alte tărîmuri. Sigur, in aceste clipe, cineva privește aceeași stea.

Imi era de ajuns să-ți găseșe privirea, nu vroiam mai mult: Ce-ți neliniștește oare inima, ce viscole îți cutreieră gîndurile cînd fruntea și-ai dat întens. Cit așa vrea să iți, acum, totul!

Sens

Cine distinge pe mal meduza vestitoare de valuri? Cine înțelege copacul văduvit de scoară, pe al cărui trup vor răsări florile? Cine la în seamă norulețul ce va ascunde, în curînd, soarele? Cine?

Gîndește-te

Gîndește-te, iubita mea, cîi de împai am fi fost dacă nu mămpăream bucuria celor ce recoita o culce.

Gîndește-te, iubita mea, cîi de mic ar fi fost cerul dacă din greșeală, am fi înginat ale cîntee decit cînteele de dragoste.

Obstacol

Ați ureat vreedată o dată abruptă? Ați încercat cînd, din neant, s-a ivit un obstacol?

Desigur, știți... In locul urcusului rețezat vă învalue ațefleja și doar vîntul ce vine

sare, odată cu picioarele, obsteolul inaintea voastră.

Respirație

Înlăturați, acum, toate stăvelele dintre voi și soare, cu miresmele cerului să se-mbete suflarea toată.

Un cîntec înălțimea s-o inunde, să se reverse peste iarba verde. Culegeți flori întîndei teagane chiar dacă simțiți la flecare respirație zvicnind, inefabil, tristetea.

Azi, e prima zi de primăvară.

In românește de Nicolae Dragos și Erem Melike Roman

Majit Gafuri

• Majit Gafuri (1880-1934) este fondatorul literaturii culte baschice din U.R.S.S. A debutat in preajma revolutiei din 1905 cu poeme agitatorice impotriva tarismului, devenind combatant de seamă in lupta pentru poeziei oprimate din intinsul imperiu. Este

autorul a numeroase volume de versuri, esuuri și teatru. Cu timpul versurile poetului baschir au căpătat rafinamentele marilor poezi din Asia Centrală, în care predomină ideea constituției de sine, sprînjîntă formal pe sugestii din folclorul tînturilor natale.

Gabriela Banu

*) Traducerea versurilor citate aparține lui Theodor Bals - volumul „Lorca, Romancero țigan și alte poeme”, Editura „Minerva”, București, 1977

Bazarul
Eram odată trist, ca după lung cosmar
Si capul imi ardea, ca un rotund de iar
Si mă gîndeam intruna
pe unde-o fi scăparea,
Te du pe la bazar.

Si-n suflet cu privirea ei tristă am rămas.
Ce zi nenorocită! Doar jale și durere.
Si după pașe cu capul meu în cerce.
Cînd deodată-n jur vin cerșetorii droaie,
Înneuează la față par toți sine nimere.

ALFONSO SASTRE

• Dramaturg, povestitor și eseist spaniol, s-a născut în anul 1928 la Madrid. Opera sa stîrnește interes în lumea întreagă și sint multe țării din Europa și America unde lucrările sale sint reprezentate și comențate cu căldură. Creația sa este tradusă în aproape toate limbile europene.

1945 la ora 8,15 într-o dimineață însoțită, iar a doua, trei zile mai tîrziu, același atac deasupra orasului Nagasaki... Oroarea produsă l-a făcut pe Alfonso Sastre să scrie, puțin mai tîrziu, una din primele sale piese de teatru, URANU 238. Premiera a avut loc la teatru Infanta Beatriz din Madrid în ziua de 11 aprilie 1946.

NAGASAKI

Mă numesc Yanajido, Muncesc la Nagasaki și am venit la Hiroshima să-mi văd părinții. Acum ei sint morti. Sufăr enorm din cauza asta și în plus, arsurile mele îngrozitoare nu-mi dau pace. Nu doresc altceva decît să mă întorc la Nagasaki alături de soția și copiii mei.

Avînd în vedere confuzia ce domnește în clipele acestea, nu cred că pot ajunge îndată la Nagasaki, așa cum îmi este dorința; însă, fie ce o fi, eu am pornit sere acolo.

Prezentare și traducere de Esdra Alhasid

SPORT

Tamburul de aur

mi place să fii vestitor bun. Nici nu-mi doresc altceva pe lume decît să vă aduc vești despre nașteri, nunți, pînivne cu vin fermecat, locuri bune de unid, chip de fintini în care se clatină, înconjurat de merioz, chipul fetei iubite. Cînd eram mic, audeam în sat veste despre lucrile nemeipomenite de bogate in brînzde; se vede treaba că mă aflam în slujba superștiei: cite brînzde dîntii vei aduce, atîția pui pe care dihorii nu pot să-i mănince vor scoate cloștile rînduite de moică-tă. (Dihorii, din păcate, aveau alte superștii.) Mi-a plăcut mult să întind, în soapță, vești despre grădine unde s-au capt, pe neașteptate, cîreșele, pepenii, strugurii. Cu aceeași bucurie (și necerînd zecuiului), vă anunț că se deschide sezonul de primăvară al fotbalului. Multi, cunosce, veți strimba din nas: pîi aveam data înscrisă de mult în calendar! Ei și?! Eu vă aduc la ureche un text din care orice om năou de vinătoare, pescuit, fotbal etc. soarbe o lioure de furat. Numai patima nebună poate cîi acest text și-l poate vinde ca pe tîpăt al inițiatilor. Cînd le spun prietenilor: atenție, in-cepe fotbalul, trebuie că împrumut, fără să-mi dau seama, mura din timpul cotelor obligatorii, a buniciiului meu: alo, vă anunț în mod sigur, la primăvară vin americanii.

sint fii de săteni) de rapacitatea păturii boieresti. Dar cum, prea bine se știe, după ziua de simbată (ziua laului, imortalizată de marele Luchian), urmează duminica dimineața, imortalizată de arciumile din colțul străzii și tînsuroarea cu mașina trei zerouri - al nu se confunda cu făina tre stele, - vin și momente de bucurie, va zic că nici unul nu sintem zdraveni. Duminică, la ora 11, ora duminicalului in git și a uscării șșșului pe creasta gerdului din scînduri de furat devine că se pune mingea la centru, pe motul alia de iarbă vîruit cu linii barosane intru inceperea meciului Rapid București - A.S.A. Tirgu-Mures.

Stîndu-mă cu sufletul clătinat, cei de la Rapid (nu conducerea!) mi-au trimis, ieri dimineață, la poartă, doi cocoșii. Leșeam din casă:

Primul - Al Rapidului sint. Astăfalt e venit cu trenul. Mingii p-ala de cine ție drag? Eu: Coleces curtea, mă fac nevăzut și mă lurișez pe intrarea de serviciu.

Al doilea: Eu sint ardelean, plin de ură lucidă, nu instinctivă, m-a trimis Cornel Dinu... Eu: Nelimitații mei prieteni, o clipă, uite înfloresc ploaia de aur, ce-ar fi, ei bine, ce-ar fi ca eu să țin cu Urziceii contra Corvinului?! Salutăți tuturor, plec la Braila, vreau să văd cum orasul meu de la Dunăre va smulge Sucevei un vers sau o piatră din vechea coroană a Moldovei.

Multi noroc, Fanuș Neagu

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 89 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCOLII